

Rättsfallssamlingen

TRIBUNALENS DOM (åttonde avdelningen)

den 6 april 2017*

”Statligt stöd — Sjötransport — Ersättning för offentliga tjänster — Kapitaltillskott — Beslut varigenom ett stöd förklaras oförenligt med den inre marknaden och varigenom det förordnas att stödet ska återkrävas — Försättande av det företag som får ersättningen i likvidation — Det berättigade intresset av att få saken prövad består — Det kan inte anses saknas anledning att döma i saken — Begreppet stöd — Tjänst av allmänt ekonomiskt intresse — ’Privat investerare’-kriteriet — Uppenbart oriktig bedömning — Felaktig rättstillämpning — Invändning om rättsstridighet — Motiveringsskyldighet — Rätten till försvar — Beslut 2011/21/EU — Riktlinjerna för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter — Europeiska unionens rambestämmelser för statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster — Domen Altmark”

I mål T-219/14,

Regione autonoma della Sardegna (Italien), företrädd av advokaterna T. Ledda, S. Sau, G. M. Roberti, G. Bellitti och I. Perego,

sökande,

mot

Europeiska kommissionen, företrädd av G. Conte, D. Grespan och A. Bouchagiar, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

med stöd av

Compagnia Italiana di Navigazione SpA, Neapel (Italien), inledningsvis företrädd av advokaterna F. Sciaudone, R. Sciaudone, D. Fioretti och A. Neri, därefter av advokaterna M. Merola, B. Carnevale och M. Toniolo,

intervenient,

angående en talan om ogiltigförklaring enligt artikel 263 FEUF av kommissionens beslut K(2013) 9101 slutligt, av den 22 januari 2014, om åtgärderna SA.32014 (2011/C), SA.32015 (2011/C) och SA.32016 (2011/C), genomförda av den autonoma regionen Sardinien till förmån för Saremar, i den del detta beslut klassificerar ersättning för offentliga tjänster och kapitaltillskott som statligt stöd, förklarar dessa åtgärder oförenliga med den inre marknaden och förordnar att dessa stöd ska återkrävas.

meddelar

* Rättegångsspråk: italienska.

TRIBUNALEN (åttonde avdelningen)

sammansatt av ordföranden D. Gratsias (referent) samt domarna M. Kancheva och N. Póltorak,
justitiesekreterare: förste handläggaren J. Palacio González,
efter den skriftliga delen av förfarandet och förhandlingen den 20 juli 2016,
följande

Dom

Bakgrund till tvisten

1. De faktiska omständigheterna

- 1 Saremar – Sardegna Regionale Marittima SpA (nedan kallat Saremar) är ett bolag som för närvarande befinner sig i likvidation och som sedan det grundades ombesörjer allmänna färjeförbindelser dels mellan Sardinien (Italien) och de små sardiska öarna, dels mellan Sardinien och Korsika (Frankrike). Saremars uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster reglerades ursprungligen i ett avtal för en period om 20 år vilket ingicks den 17 oktober 1991 med italienska staten och som trädde i kraft retroaktivt den 1 januari 1989 och löpte ut den 31 december 2008. Privatiseringen av Saremar föreskrevs i artikel 19 ter i lagdekret nr 135 om brådskande åtgärder för att genomföra de gemenskapsrättsliga skyldigheterna och för att verkställa EG-domstolens domar (decreto-legge, n. 135 - Disposizioni urgenti per l'attuazione di obblighi comunitari e per l'esecuzione di sentenze della Corte di giustizia delle Comunità europee) av den 25 september 2009 (GURI nr 223 av den 25 september 2009), vilket omvandlades till lag, efter ändringar, genom lag nr 166/2009 av den 20 november 2009 (GURI nr 274 av den 24 november 2009, ordinarie tillägg nr 215) (nedan kallad 2009 års lag).
- 2 Saremar ingick ursprungligen i Tirrenia-koncernen. Koncernen omfattade ursprungligen även fem andra bolag, nämligen Tirrenia di Navigazione SpA (nedan kallat Tirrenia), ett nationellt sjötransportbolag som bland annat ombesörjde färjeförbindelserna mellan Sardinien och det italienska fastlandet, Adriatica, Caremar och Siremar, regionala sjötransportbolag och slutligen Fintecna-Finanziaria per i Settori Industriale e dei Servizi SpA. Sistnämnda bolag ägde 100 procent av andelarna i Tirrenia som i sin tur ägde samtliga andelar i ovannämnda regionala bolag och i Saremar. Samtliga andelar i Fintecna ägdes i sin tur av italienska staten.
- 3 Enligt bestämmelserna i artikel 19 ter i 2009 års lag överfördes andelarna i Saremar utan vederlag till Regione autonoma della Sardegna (nedan kallad sökanden eller RAS) för privatisering av det bolaget. I samma bestämmelser föreskrevs även att ett nytt avtal om offentliga tjänster skulle ingås mellan Saremar och RAS som skulle träda i kraft vid privatiseringen. Vid tidpunkten för de aktuella omständigheterna pågick privatiseringsförfarandet avseende Saremar fortfarande och andelarna i det bolaget ägdes fortfarande till 100 procent av RAS. Fram till den 31 juli 2012 reglerades Saremars skyldighet att tillhandahålla offentliga tjänster avseende de ovan i punkt 1 nämnda färjeförbindelserna inom ramen för successiva förlängningar av de avtal som omfattade en period om 20 år och som ursprungligen hade ingåtts med italienska staten. Från den 1 augusti 2012 fortsatte skyldigheten att tillhandahålla offentliga tjänster att gälla inom ramen för ett avtal som ingåtts mellan Saremar och RAS och som skulle fortsätta att gälla fram till dess att privatiseringsförfarandet hade avslutats i enlighet med regional lag nr 15 om brådskande åtgärder på transportområdet (legge regionale n. 15 –

Disposizioni urgenti in materia di trasporti) av den 7 augusti 2012 (*Bollettino ufficiale della Regione autonoma della Sardegna* nr 35, av den 9 augusti 2012, s. 5, nedan kallad regional lag nr 15 från år 2012).

- 4 Parallellt bjöds Tirrenia ut till försäljning år 2010. Under förfarandet för privatisering av bolaget som hade satts under särskild förvaltning genom presidentdekret av den 5 augusti 2010 fortsatte det att ombesörja färjeförbindelserna mellan Sardinien och det italienska fastlandet. Förfarandet avslutades i juli 2012 i samband med att intervenienten, Compagnia Italiana di Navigazione SpA (nedan kallad CIN), som är ett konsortium av privata rederier som utövar verksamhet på samma färjeförbindelser, förvärvade bolaget. Ett nytt avtal ingicks mellan detta konsortium och italienska staten. Det bör också påpekas att dessa färjeförbindelser år 2011 ombesörjdes av följande fyra privata företag: Moby, Forship, SNAV och Grandi Navi Veloci.
- 5 Den nationella konkurrensmyndigheten, Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (Italien) (nedan kallad AGCM) inledde ett undersökningsförfarande efter att ha mottagit flera klagomål angående de berörda privata företagens prishöjningar under sommarperioden 2011. I sitt beslut av den 11 juni 2013 fann AGCM att prishöjningen utgjorde ett samordnat förfarande som strider mot artikel 101 FEUF. Beslutet ogiltigförklarades genom dom av den 29 januari 2014 av Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (regional förvaltningsdomstol i Lazio, Italien).
- 6 Mot denna bakgrund antog RAS den 26 april 2011 det regionala beslutet nr 20/57 (delibera n. 20/57), genom vilket Saremar uppmanades att under försöksperioden mellan den 15 juni och den 15 september 2011 undersöka möjligheten att tillhandahålla åtminstone två färjeförbindelser mellan Sardinien och det italienska fastlandet. RAS gjorde i detta avseende gällande den negativa inverkan av de berörda privata företagens prishöjningar på det ekonomiska och sociala systemet i Sardinien och behovet av att vidta brådskande åtgärder i detta avseende. I det regionala beslutet anförde RAS att dessa färjeförbindelser skulle vara blandade (passagerar- och godstransport) med beaktande av verksamhetens ekonomiska och finansiella hållbarhet. Genom regionalt beslut nr 25/69 (delibera n. 25/69) av den 19 maj 2011, och regionalt beslut nr 27/4 (delibera n. 27/4) av den 1 juni 2011 godkände RAS de priser som Saremar föreslagit, dels vad gäller förbindelsen Golfo Aranci-Civitavecchia för perioden mellan den 15 juni och den 15 september 2011, dels vad gäller förbindelsen mellan Vado Ligure-Porto Torres för perioden mellan den 22 juni och den 15 september 2011. Genom de två sistnämnda regionala besluten tilläts Saremar att införa ändringar i det prissystem som antagits för att bringa överensstämmelse mellan budgetbalansen och målet att uppnå maximal kundnöjdhet.
- 7 Den 1 september 2011 antog RAS regionalt beslut nr 36/6 (delibera n. 36/6). I detta beslut anförde RAS att ett avbrott i den sjötransporttjänst som tillhandahålls av Saremar på färjeförbindelserna med fastlandet skulle återställa ett monopol på dessa färjeförbindelser och uppmanade bolaget att på grundval av en affärsplan undersöka lönsamheten av en sjötransporttjänst, under försöksperioden mellan den 30 september 2011 och den 30 september 2012 på åtminstone en av följande tre färjeförbindelser: förbindelsen Olbia-Livorno, förbindelsen Porto Torres-Livorno och förbindelsen Cagliari-Piombino I det regionala beslutet preciserades att Saremar vid denna undersökning skulle beakta efterfrågan på transporter och sjötransporttjänstens ekonomiska och finansiella hållbarhet.
- 8 I samma regionala beslut fastställde RAS dessutom de åtgärder som skulle vidtas för att kompensera de förluster som Saremar lidit inom ramen för konkursförfarandet avseende Tirrenia. Saremar hade tvingats att göra en nedskrivning med 50 procent av sina fordringar på Tirrenia vilka uppgick till 11 546 403,59 euro och uppvisade därför en förlust på 5 253 530,05 euro år 2010. RAS beslutade följaktligen att täcka denna förlust genom att minska Saremars kapital med 4 890 950,36 euro när de lagstadgade reserverna och vinsterna under föregående år använts. RAS anförde att ägaren till ett bolag vars kapital har minskats med mer än en tredjedel enligt artikel 2446 i den italienska civillagen är skyldig att ge bolaget ett kapitaltillskott och beslutade om ökning av kapitalet i Saremar efter ovannämnda minskning med samma belopp. Den 28 mars 2012 beslutade Saremars bolagsstämma om

ovannämnda minskning av kapitalet och den 15 juni 2012 om det senare kapitaltillskottet (nedan kallat det omtvistade kapitaltillskottet). Den 11 juli 2012 beslutade samma bolagsstämma om utbetalning av en del av detta kapitaltillskott till ett belopp av 824 309,69 euro.

- 9 Den 1 december 2011 antog RAS regionalt beslut nr 48/65 (delibera n. 48/65), varigenom den uppmanade Saremar att omedelbart aktivera den blandade förbindelsen Olbia-Civitavecchia med användning av färjor som användes under sommarsäsongen 2011 en tur per dag och till det lågsäsongspris som tillämpades år 2011 genom att utnyttja möjligheten att ändra priset utifrån efterfrågan och med hänsyn till målet att uppnå budgetbalans. RAS fann med hänsyn till den bedömning som Saremar gjort att budgetbalans enbart kunde uppnås genom denna förbindelse. I samma regionala beslut föreskrev RAS att tre kryssningsfartyg med stor kapacitet skulle hyras för att bedriva färjeförbindelserna Olbia-Civitavecchia och Porto Torres-Vado Ligure (eller Porto Torres-Genova) under perioden mellan maj och september 2012. RAS föreskrev vidare att Saremar skulle fastställa ett standardpris för samtliga färjeförbindelser, oavsett säsong, som gjorde det möjligt att förena budgetbalansen med målet att uppnå maximal kundnöjdhet. Därefter antog RAS regionalt beslut nr 12/28 (delibera n. 12/28) av den 20 mars 2012 och regionalt beslut nr 22/14 (delibera n. 22/14) av den 22 maj 2012, varigenom den gav Saremar handlingsfrihet att bland de priser som bolaget hade lämnat till RAS för sommarsäsongen 2012 fastställa dem som bäst gör det möjligt att förena budgetbalans och mål av allmänt intresse på färjeförbindelserna Olbia-Civitavecchia och Porto Torres-Vado Ligure.
- 10 I artikel 1.3 i regional lag nr 15 från år 2012 föreskrevs tillstånd till utbetalning av ett belopp på 10 miljoner euro för att täcka ett "eventuellt underskott" hos Saremar som de färjeförbindelser som detta bolag ombesörjde mellan Sardinien och fastlandet medförde (nedan kallad den omtvistade ersättningen). Sistnämnda bestämmelse genomfördes av RAS i form av två utbetalningar, dels den 6 november 2012, dels den 3 december 2012.

2. Det administrativa förfarandet

- 11 Den 5 oktober 2011 underrättade Europeiska kommissionen Republiken Italien om sitt beslut att inleda ett formellt granskningsförfarande enligt artikel 108.2 FEUF med avseende på flera åtgärder som vidtagits av de italienska myndigheterna till förmån för bolagen i den tidigare koncernen Tirrenia. I samband med att denna skrivelse offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning* (EUT C 28, 2012, s. 18) uppmanades de berörda parterna att inkomma med sina synpunkter. Beslutet avsåg enbart ersättning för offentliga tjänster som italienska staten utbetalat mellan åren 2009 och 2011 och potentiellt stöd i samband med privatiseringen av Tirrenia och Saremar.
- 12 Efter antagandet av beslutet mottog kommissionen nya klagomål bland annat avseende vissa åtgärder som hade vidtagits av RAS till förmån för Saremar. Den 12 oktober 2012 anmälde de italienska myndigheterna av rättssäkerhetsskäl den omtvistade ersättningen.
- 13 Den 19 december 2012 underrättade kommissionen de italienska myndigheterna om sitt beslut att utvidga det formella granskningsförfarandet som offentliggjorts i EUT den 22 mars 2013 (EUT C 84, 2013, s. 58). Kommissionen fann att de tvivel som den uttryckt i sitt beslut att inleda det formella granskningsförfarandet även gällde den ersättning som betalats ut till bolag i den tidigare Tirrenia-koncernen från och med januari 2012, och framför allt vad gäller Saremar, den omtvistade ersättningen och andra åtgärder för offentlig finansiering som beviljats det bolaget från det datumet.
- 14 RAS yttrade sig över de åtgärder som den vidtagit till förmån för Saremar genom skrivelser av den 13 december 2012, den 26 februari, den 3 september, den 24 oktober, den 13 november och den 21 november 2013. Saremar och dess konkurrenter har också lämnat synpunkter. De italienska myndigheterna har likaledes besvarat kommissionens begäran om ytterligare uppgifter genom skrivelser av den 26 september och den 25 oktober 2013. De aktuella åtgärderna har varit föremål för

flera möten mellan kommissionen, RAS och Saremar (den 24 april 2012, den 2 maj, den 10 juli och den 10 oktober 2013) och mellan kommissionen och klagandena (den 27 juli och den 20 november 2012 och den 8 augusti 2013).

- 15 Genom skrivelse av den 14 mars 2013 begärde RAS att kommissionen skulle avskilja prövningen av de åtgärder som vidtagits till förmån för Saremar från övriga åtgärder som omfattades av det formella granskningsförfarandet och behandla dessa åtgärder med prioritet, bland annat mot bakgrund av den nära förestående privatiseringen av Saremar. Som en följd av denna begäran antog kommissionen beslut K(2013) 9101 slutlig, av den 22 januari 2014, om åtgärderna SA.32014 (2011/C), SA.32015 (2011/C) och SA.32016 (2011/C), genomförda av RAS till förmån för Saremar (nedan kallat det angripna beslutet).

3. Det angripna beslutet

- 16 Såsom framgår ovan av punkt 15 avser det angripna beslutet enbart de åtgärder som RAS vidtagit till förmån för Saremar.
- 17 I det angripna beslutet granskade kommissionen följande fem åtgärder. För det första den omtvistade ersättningen, för det andra finansieringen av Saremars marknadsföringsåtgärder, det vill säga RAS beslut att bevilja 3 miljoner euro till förmån för Saremar för att främja turismen i Sardinien, för det tredje det tillstånd som utfärdats för Saremar att ta lån på 3 miljoner euro och en avsiktsförklaring som utfärdats av RAS till det berörda bankinstitutet, för det fjärde, en andra avsiktsförklaring till förmån för Saremar för att möjliggöra för bolaget att erhålla bankkredit om 5 miljoner euro och slutligen, för det femte, det omtvistade kapitaltillskottet.
- 18 Vad gäller den omtvistade ersättningen omfattade kommissionens analys i det angripna beslutet fyra steg.
- 19 För det första granskade kommissionen huruvida den omtvistade ersättningen utgjorde ett stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF. I detta avseende konstaterade kommissionen dels att nämnda åtgärd innefattade en överföring av statliga medel (punkterna 161–165), dels att den var selektiv (punkt 166) och granskade därefter om denna åtgärd medförde en ekonomisk fördel för Saremar genom att undersöka huruvida den var förenlig med de villkor som uppställs i dom av den 24 juli 2003, *Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg* (C-280/00, EU:C:2003:415) (nedan kallade *Altmarkvillkoren*) (punkterna 167–255). Kommissionen granskade först den omtvistade ersättningen mot bakgrund av det andra *Altmarkvillkoret* och drog därav slutsatsen att dessa villkor inte var uppfyllt och att denna åtgärd följaktligen gav Saremar en ekonomisk fördel (punkterna 173–179). Den granskade emellertid den aktuella åtgärden även mot bakgrund av det första och det tredje *Altmarkvillkoret* och drog slutsatsen att dessa villkor inte heller var uppfyllda (punkterna 180–219 och 220–224). Kommissionen påpekade slutligen att den berörda åtgärden påverkade handeln mellan medlemsstaterna och kunde snedvrída konkurrensen och att den följaktligen utgjorde ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF (punkterna 246 och 247).
- 20 För det andra undersökte kommissionen om den omtvistade ersättningen kunde betraktas som ett stöd som är förenligt med den inre marknaden och undantaget från anmälningskravet i artikel 108.3 FEUF mot bakgrund av villkoren i kommissionens beslut 2012/21/EU av den **20 december 2011** om tillämpningen av artikel 106.2 FEUF på statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (EUT L 7, 2012, s. 3, **nedan kallat 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse**), **genom vilket undantaget i artikel 106.2 FEUF genomfördes**. Den drog slutsatsen att så inte var fallet (punkterna 255–260 i det angripna beslutet).

- 21 För det tredje fann kommissionen att **Saremar uppfyllde villkoren för att anses utgöra ett företag i svårigheter i den mening som avses i dess meddelande av den 1 oktober 2004 med rubriken ”Gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter” (EUT C 244, 2004, s. 2) (nedan kallade riktlinjerna för undsättning och omstrukturering)**. Kommissionen fann således att förenligheten av den omtvistade ersättningen i enlighet med punkt 9 i dess meddelande av den 11 januari 2012 med rubriken ”Europeiska unionens rambestämmelser för statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster” (EUT C 8, 2012, s. 15, **nedan kallade 2011 års rambestämmelser) ska bedömas mot bakgrund av samma riktlinjer och artikel 107.3 c FEUF**. Kommissionen påpekade emellertid att de villkor som fastställs i dessa riktlinjer inte var uppfyllda i förevarande fall. Den drog därav slutsatsen att åtgärden utgjorde ett oförenligt stöd (punkterna 261–280 i det angripna beslutet).
- 22 Kommissionen har för det fjärde, för det fall att Saremar inte utgör ett företag i svårigheter, emellertid alternativt prövat om den omtvistade ersättningen kunde betraktas som ett förenligt stöd mot bakgrund av villkoren i rambestämmelserna. Kommissionen drog därav, bland annat mot bakgrund av de konstateranden som redan gjorts inom ramen för bedömningen av Altmarkvillkoren och 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, slutsatsen att det inte förhöll sig så (punkterna 282–296 i det angripna beslutet).
- 23 Vad gäller det omtvistade kapitaltillskottet fann kommissionen att villkoren för att åtgärden ska anses utgöra statligt stöd var uppfyllda (punkterna 161–166 och 235–247). Kommissionen konstaterade särskilt vad gäller villkoret avseende förekomsten av en ekonomisk fördel att kapitaltillskottet inte uppfyllde kriteriet privat investerare i en marknadsekonomi (punkterna 235–245). Kommissionen fann därefter att nämnda kapitaltillskott inte uppfyllde de kriterier som föreskrivs i riktlinjerna avseende undsättnings- och omstruktureringsstöd och att det således inte kunde utgöra ett förenligt stöd i den mening som avses i artikel 107.3 c FEUF (punkterna 297–299).
- 24 Enligt artikel 1.1 i det angripna beslutet är det statliga stöd som beviljats Saremar, dels i form av den omtvistade ersättningen, dels i form av det omtvistade kapitaltillskottet, oförenligt med den inre marknaden och har genomförts rättsstridigt av de italienska myndigheterna i strid med artikel 108.3 FEUF. Enligt artikel 1.2 i det beslutet utgör finansieringen av marknadsföringsverksamhet och utfärdandet av de avsiktsförklaringar som avses ovan i punkt 17 inte statligt stöd som beviljats Saremar. I artikel 2.1 i nämnda beslut föreskrivs att oförenligt stöd som avses i artikel 1.1 i beslutet ska återkrävas.
- 25 Förevarande talan avser enbart den del av det angripna beslutet som avser den omtvistade ersättningen och det omtvistade kapitaltillskottet. Samma del av nämnda beslut är också föremål för en talan som väckts av Saremar och som domen denna dag, Saremar/kommissionen (T-220/14), avser.

Förfarandet och parternas yrkanden

- 26 RAS har väckt förevarande talan genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 2 april 2014.
- 27 Den 8 juli 2014 inkom kommissionen med sitt svaromål.
- 28 Genom handling som inkom till tribunalens kansli den 21 juli 2014 har CIN begärt att få intervensera till stöd för kommissionens yrkanden. Genom skrivelser av den 10 september 2014 framställde RAS och kommissionen var för sig en begäran om konfidentiell behandling med avseende på CIN och framställde i detta avseende en icke konfidentiell version av de berörda handlingarna. Genom beslut meddelat av ordföranden på tribunalens åttonde avdelning den 10 oktober 2014 godtogs CIN:s intervention. Mot bakgrund av att det inte har anförts några invändningar godtogs RAS och kommissionens begäran om konfidentiell behandling.

- 29 Repliken och dupliken inkom till tribunalens kansli den 26 september respektive den 10 november 2014.
- 30 CIN:s interventionsinlaga inkom till tribunalens kansli den 16 december 2014. Kommissionen och RAS framförde sina synpunkter på interventionsinlagan den 12 februari respektive den 2 mars 2015.
- 31 Genom skrivelse från tribunalens kansli av den 15 april 2016 underrättades parterna om att tribunalens ordförande till följd av att en av domarna fått förhinder beslutat att utse en annan domare i stället för den domare som fått förhinder i enlighet med artikel 17.2 i tribunalens rättegångsregler.
- 32 Genom skrivelse från tribunalens kansli av den 21 april 2016 anmodades huvudparterna att yttra sig över en eventuell förening av förevarande mål och mål T-220/14, Saremar/kommissionen (se ovan punkt 25) vad gäller förhandlingen och, i förekommande fall, vad avser det slutliga avgörandet. Genom skrivelse av den 28 april respektive av den 10 maj 2016, meddelade dels kommissionen, dels RAS, att de inte hade några synpunkter vad avser denna förening. Kommissionen begärde, för det fall att målen förenades, att enbart den icke-konfidentiella versionen av handlingarna i förevarande mål skulle överlämnas till intervenienterna i mål T-220/14. RAS begärde att intervenienterna i mål T-220/14 i ett sådant fall skulle tillställas en icke-konfidentiell version av bilagorna till ansökan som är identisk med den som Saremar ingav den 11 juni 2015 i mål T-220/14 till följd av beslutet av den 7 maj 2015, Saremar/kommissionen (T-220/14, ej publicerat, EU:T:2015:320).
- 33 Genom beslut meddelat av ordföranden på tribunalens åttonde avdelning den 22 juni 2016 förenades förevarande mål och mål T-220/14 vad beträffar det muntliga förfarandet. På förslag av referenten beslutade tribunalen att inleda det muntliga förfarandet och anmodade bland annat RAS och Saremar att inom ramen för åtgärder för processledning lämna tribunalen skriftlig uppdaterad information avseende Saremars ekonomiska och finansiella situation och i synnerhet att underrätta tribunalen om huruvida Saremar omfattades av ackordsförfarandet och i förekommande fall om utvecklingen av detta förfarande. RAS och Saremar inkom med sina svar den 11 juli 2016.
- 34 Genom skrivelse av den 30 juni 2016 informerade Grandi Navi Veloci som är intervenient i mål T-220/14 tribunalen om att den avstod från att intervensera. Genom beslut av den 19 juli 2016 avfördes intervenienten från de förenade målen T-219/14 och T-220/14.
- 35 Parterna utvecklade sin talan och svarade på tribunalens frågor vid förhandlingen den 20 juli 2016. Under förhandlingen avsåg parternas diskussion särskilt frågan huruvida både RAS och Saremar, fortfarande har ett berättigat intresse av att få saken prövad till följd av att sistnämnda försatts i likvidation. Tribunalen anmodade parterna att lämna sina synpunkter skriftligen avseende denna fråga och att lämna in ett visst antal relevanta handlingar. Den 29 juli 2016 lämnade parterna sina synpunkter och ingav de handlingar som tribunalen begärt. Den muntliga delen av förfarandet avslutades genom beslut av den 7 september 2016.
- 36 RAS har yrkat att tribunalen ska
- ”helt eller delvis” ogiltigförklara det angripna beslutet i den mån kommissionen slog fast att den omtvistade ersättningen och det omtvistade kapitallinskottet utgör statligt stöd och fann att dessa åtgärder var oförenliga med den inre marknaden och förordnade om återbetalning, samt
 - med tillämpning av artikel 277 FEUF förklara att artikel 4 f i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och punkt 9 i 2011 års rambestämmelser är rättsstridiga och icke tillämpliga, samt
 - förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

- 37 RAS har vidare begärt att tribunalen ska förordna om åtgärder för processledning och bevisupptagning i den mening som avses i artiklarna 64–66 i tribunalens rättegångsregler av den 2 maj 1991 för att höra kommissionen och uppmana den att inge vissa handlingar avseende de frågor som ställts inom ramen för den första grundens första och andra del.
- 38 Kommissionen har yrkat att tribunalen ska
- ogilla talan,
 - förplikta RAS att ersätta rättegångskostnaderna.
- 39 CIN har yrkat att tribunalen ska
- ogilla talan,
 - förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna, inbegripet dess interventionskostnader.

Rättslig bedömning

1. *Talerätt och berättigat intresse av att få saken prövad*

- 40 Under förhandlingen och inom ramen för sin skrivelse av den 29 juli 2016 hävdade kommissionen att RAS berättigade intresse av att få saken prövad upphörde under förfarandets gång till följd av den pågående likvidationen av Saremar. Kommissionen har i detta avseende gjort gällande att RAS inte avser att upprätthålla Saremars ekonomiska verksamhet. Den har i detta avseende grundat sig på de synpunkter som RAS lämnat inom ramen för mål T-506/14, Grandi Navi Veloci/kommissionen, där RAS implicit erkände att det, om det angripna beslutet skulle ogiltigförklaras, inte skulle vara möjligt att få likvidationen av Saremar att upphöra och återuppta företagets ekonomiska verksamhet. Kommissionen har även åberopat uttalanden från ordföranden i RAS som återges i skälen till regionalt beslut nr 24/23 (delibera n. 24/23) av den 22 april 2016 som bifogats dess yttranden av den 29 juli 2016, enligt vilka ”den regionala myndigheten inte längre har något intresse av att upprätthålla Saremars verksamhet.” Kommissionen har vidare anfört att RAS i egenskap av Saremars fordringsägare till följd av utbetalningen av stöd inte hade något intresse av att sistnämnda belopp skulle uteslutas från företagets skulder. RAS intresse av att det i tribunalens dom slås fast att RAS i förevarande fall inte beviljat oförenligt statligt stöd är abstrakt och hypotetiskt i avsaknad av konkreta effekter av ett sådant konstaterande. Kommissionen har särskilt gjort gällande att RAS med hänsyn till domen av den 16 juli 2013 av Corte costituzionale (Författningsdomstolen, Italien) inte kunde vinna ”politiska” fördelar av ogiltigförklaringen av det angripna beslutet, eftersom RAS inte hade behörighet att vidta de omtvistade åtgärderna. Kommissionen anförde slutligen att den omständigheten att det saknas berättigat intresse av att få saken prövad bör föranleda tribunalen att förklara att det saknas anledning att döma i förevarande mål.
- 41 RAS har som svar på dessa argument gjort gällande att RAS fortfarande har berättigat intresse av att få saken prövad dels till följd av dess egenskap av offentlig myndighet, dels till följd av dess egenskap av ensam aktieägare i Saremar. RAS anser att de val som den gjort i egenskap av offentlig myndighet för att säkerställa fortlöpande färjeförbindelser mellan Sardinien och fastlandet har ifrågasatts i det angripna beslutet där kommissionen har förnekat att det finns ett behov av offentliga tjänster och behovet av skyldigheten att tillhandahålla offentliga tjänster. RAS anser därför att den har ett konkret och aktuellt intresse av att lagenligheten av dessa beslut bekräftas genom att det angripna beslutet ogiltigförklaras. RAS har dessutom gjort gällande att om detta beslut ogiltigförklaras så skulle skulderna inom ramen för ackordsförfarandet minska avsevärt, vilket skulle göra det möjligt att till fullo betala fordringsägarna och betala ut likvidationsöverskott till dem.

- 42 För det första kan påpekas att kommissionen uttryckligen har ifrågasatt den omständigheten att tribunalen dömer i saken till följd av att sökandens berättigade intresse av att få saken prövad upphört under förfarandet, men kommissionen har inte ifrågasatt att talan kan upptas till sakprövning. Dess argument att RAS enligt den nationella lagstiftningen inte hade behörighet att vidta de omtvistade åtgärderna ger såväl upphov till frågan huruvida sökanden har talerätt som till frågan om sökanden hade ett berättigat intresse av att få saken prövad när talan väcktes. Det rör sig här emellertid om två kumulativa villkor för upptagande till sakprövning av talan (se dom av den 17 september 2015, Mory m.fl./kommissionen, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punkt 62 och där angiven rättspraxis) som under alla omständigheter ska prövas ex officio av tribunalen (se beslut av den 24 mars 2011, Internationaler Hilfsfonds/kommissionen, T-36/10, EU:T:2011:124, punkt 45 och där angiven rättspraxis, och beslut av den 4 maj 2012, UPS Europe och United Parcel Service Deutschland/kommissionen, T-344/10, ej publicerat, EU:T:2012:216, punkt 31 och där angiven rättspraxis).
- 43 I detta avseende framgår det av artikel 263 FEUF att det görs en klar åtskillnad mellan unionsinstitutionernas och medlemsstaternas rätt att väcka talan om ogiltigförklaring som avses i andra stycket i denna artikel och fysiska eller juridiska personers rätt att väcka talan som avses i fjärde stycket. Av rättspraxis följer således att utövandet av rätten att väcka talan när det gäller unionsinstitutionerna och medlemsstaterna enbart är beroende av om talan kan väckas mot den rättsakt som begärs ogiltigförklarad och inte av om deras talerätt och berättigade intresse av att få saken prövad är motiverat (se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 september 2011, kommissionen/Nederländerna, C-279/08 P, EU:C:2011:551, punkterna 35–42, och dom av den 20 september 2012, Frankrike/kommissionen, T-154/10, EU:T:2012:452, punkterna 37 och 38).
- 44 Däremot är fysiska eller juridiska personers rätt att väcka talan som avses i artikel 263 fjärde stycket FEUF villkorad av att dessa personer har talerätt, det vill säga i enlighet med ordalydelsen i den bestämmelsen, av att talan väcks mot en akt som är riktad till dem eller som direkt och personligen berör dem samt mot en regleringsakt som direkt berör dem och som inte medför genomförandeåtgärder (se dom av den 17 september 2015, Mory m.fl./kommissionen, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punkt 59 och där angiven rättspraxis).
- 45 Vidare är fysiska eller juridiska personers rätt att väcka talan villkorad av att det finns ett berättigat intresse av att få saken prövad när talan väcks, vilket är ett villkor för upptagande till sakprövning som skiljer sig från talerätt. Liksom föremålet för talan ska ett berättigat intresse av att få saken prövad bestå fram till domstolsavgörandet. Rätten kan i annat fall fastställa att det saknas anledning att döma i saken (se dom av den 17 september 2015, Mory m.fl./kommissionen, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punkterna 57 och 62 och där angiven rättspraxis). Ett berättigat intresse av att få saken prövad förutsätter att själva ogiltigförklaringen av rättsakten kan få rättsverkningar och att talan således kan medföra en fördel för den person som har väckt den (dom av den 7 juni 2007, Wunenburger/kommissionen, C-362/05 P, EU:C:2007:322, punkt 42, och dom av den 17 september 2015, Mory m.fl./kommissionen, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punkt 55). För att en sökande ska anses ha ett berättigat intresse av att få saken prövad ska det föreligga ett faktiskt intresse och det får inte vara fråga om en hypotetisk framtida situation (se dom av den 17 september 2015, Mory m.fl./kommissionen, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punkt 56 och där angiven rättspraxis).
- 46 Särskilt de villkor som anges i punkterna 44 och 45 är tillämpliga på talan om ogiltigförklaring av en underordnad statlig enhet i en medlemsstat som kan väckas på grundval av artikel 263 fjärde stycket FEUF om enheten är ett rättssubjekt enligt den berörda medlemsstatens nationella rätt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 september 2009, kommissionen/Ente per le Ville Vesuviane och Ente per le Ville Vesuviane/kommissionen, C-445/07 P och C-455/07 P, EU:C:2009:529, punkt 42 och där angiven rättspraxis).
- 47 Vad för det första avser talerätt följer av rättspraxis på området för statligt stöd att en underordnad statlig enhet i en medlemsstat till vilken ett kommissionsbeslut, varigenom det fastställs huruvida ett stöd som inrättats av den staten är förenligt och lagenligt, är riktat, under vissa omständigheter kan

betraktas som direkt och personligen berörd av beslutet. För det första ska enheten anses vara direkt berörd när det angripna beslutet kan ha en direkt inverkan på de rättsakter som den antagit, genom vilka det omtvistade stödet beviljas, och på dess skyldigheter vad avser återkrav av stödet, utan att de nationella myndigheter till vilka det angripna beslutet delgetts har ett utrymme för skönsmässig bedömning i detta avseende. För det andra ska enheten anses vara personligen berörd, eftersom den upprättat den eller de rättsakter som avses i det angripna beslutet och sistnämnda innebär att den inte kan utöva sin egen behörighet som den vill, så att dess intresse av att överklaga beslutet följaktligen skiljer sig från den berörda medlemsstatens intresse i detta avseende (se, för ett liknande resonemang och analogt, dom av den 15 juni 1999, Regione Autonoma Friuli-Venezia Giulia/kommissionen, T-288/97, EU:T:1999:125, punkterna 30–34, och dom av den 9 september 2014, Hansestadt Lübeck/kommissionen, T-461/12, ej publicerad, EU:T:2014:758, punkt 34).

- 48 Vad avser den direkta inverkan av RAS intressen framgår det i förevarande fall inte av några handlingar i målet att italienska staten, vilken delgavs det angripna beslutet, utövade sitt utrymme för skönsmässig bedömning när beslutet delgavs sökanden. Beslutet kan således direkt inverka på RAS rättigheter och skyldigheter vad gäller det omtvistade stödet. Vidare vad gäller villkoret personligen berörd av dessa intressen kan påpekas att det omtvistade stödet, såsom framgår av de regionala besluten och av den regionala lagen nr 15 från år 2012 som avses ovan i punkterna 6–10, beviljades av RAS på eget initiativ och inom ramen för dess behörighet i egenskap av regional myndighet som har i uppdrag att tillvarata socioekonomiska intressen inom Sardinien territorium och i egenskap av offentlig myndighet som ansvarar för den ekonomiska och finansiella förvaltningen av Saremar bland annat för att privatisera företaget. Av handlingarna i målet framgår inte heller att italienska staten ingrep vid beviljandet av dessa stöd eller har behörighet att fastställa RAS intressen i detta avseende. RAS är följaktligen direkt och personligen berörd av det angripna beslutet och har således talarätt vad avser detta beslut.
- 49 Såsom framgår av punkt 45 ovan styrker inte dessa omständigheter, om de räcker för att konstatera att RAS har talarätt, att den har ett berättigat intresse av att få saken prövad (se, för ett liknande resonemang och analogt, dom av den 17 september 2015, Mory m.fl./kommissionen, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punkt 62). Det krävs därutöver att ogiltigförklaringen av det angripna beslutet i sig kan få rättsliga följder för RAS, och att förevarande talan således kan medföra en fördel för RAS.
- 50 I detta avseende räcker det att påpeka att det angripna beslutet, vid den tidpunkt då talan väcktes, var ofördelaktigt för RAS, eftersom kommissionen fann att det omtvistade stödet var oförenligt och rättsstridigt och förordnade om återkrav av stödet. Vid den tidpunkten kunde ogiltigförklaringen av det angripna beslutet således medföra fördelar för RAS. Enbart till följd av ogiltigförklaringen hade rättsverkan av beslutet avseende giltigheten av RAS rättsakter varigenom det omtvistade stödet beviljades och de skyldigheter som följer därav, det vill säga förbudet att verkställa dessa rättsakter och skyldigheten att återkräva aktuellt stöd, automatiskt upphört att gälla för den och dess rättsliga situation hade nödvändigtvis förändrats (se, för ett liknande resonemang och analogt, dom av den 4 mars 2009, Tirrenia di Navigazione m.fl./kommissionen, T-265/04, T-292/04 och T-504/04, ej publicerad, EU:T:2009:48, punkterna 69 och 70).
- 51 Såsom anförs ovan i punkt 40 anser kommissionen att RAS inte kunde vinna någon ”politisk” fördel av ogiltigförklaringen av det angripna beslutet, eftersom den inte hade behörighet att vidta de åtgärder som är föremål för det beslutet. Kommissionen har anfört att Corte costituzionale (författningsdomstolen, Italien) i dom av den 16 juli 2013 avgjorde frågan om vilken myndighet som var behörig att fastställa skyldigheter att tillhandahålla offentliga tjänster på förbindelsen mellan Sardinien och fastlandet till italienska statens förmån. Kommissionens uppfattning är att, med hänsyn till Corte costituzionale dom, enbart italienska staten var behörig att genomföra den sjötransporttjänst som infördes av RAS år 2011 och 2012 och att vidta den därmed sammanhängande omtvistade kompensationsåtgärden.

- 52 Det ska emellertid framhållas att det enligt fast rättspraxis inte åligger unionsinstitutionerna, framför allt unionsdomstolarna, att uttala sig om den kompetensfördelning som görs i nationella institutionella föreskrifter mellan olika nationella enheter och de skyldigheter som åligger dem (beslut av den 21 mars 1997, Région wallonne/kommissionen, C-95/97, EU:C:1997:184, punkt 7, och dom av den 15 juni 1999, Regione Autonoma Friuli-Venezia Giulia/kommissionen, T-288/97, EU:T:1999:125, punkt 48).
- 53 Vidare kan det under alla omständigheter konstateras att kommissionens argument inte föranleder någon annan bedömning än den som angetts ovan i punkterna 47–50 avseende sökandens talerätt och berörda intresse av att få saken prövad. Vad gäller talerätten kan tribunalen, såsom anförts ovan i punkt 48, enbart konstatera att det omtvistade stödet har betalats ut av RAS på eget initiativ och inom ramen för utövandet av dess behörighet och att italienska staten inte har ingripit i detta avseende, vilket innebar att RAS intresse av att ifrågasätta det angripna beslutet skiljer sig från italienska statens intresse. Tribunalen behöver följaktligen inte tolka Corte costituzionales dom av den 16 juli 2013 för att pröva om RAS vad gäller den omtvistade ersättningen faktiskt, som den gjort gällande, hade behörighet att införa egna sjötransporttjänster mellan Sardinien och den italienska halvön för att säkerställa de fortlöpande färjeförbindelserna. Vad gäller det berättigade intresset av att få saken prövad framgår det av punkt 50 ovan att det angripna beslutet går emot sökanden och att den således kan dra en rättslig fördel av ogiltigförklaringen av beslutet. Den omständigheten att sökanden inte kunde vinna några ”politiska” fördelar av de skäl som kommissionen anfört saknar således betydelse. Kommissionen har inte heller gjort gällande att RAS behörighet att bevilja det omtvistade kapitaltillskottet har ifrågasatts i Corte costituzionales ovannämnda dom.
- 54 För det andra ska det, såsom kommissionen har gjort gällande, granskas om RAS intresse av att få saken prövad har upphört under förfarandet till följd av att Saremar försatts i likvidation.
- 55 I detta avseende framgår av de förklaringar och de handlingar som parterna ingett till tribunalen den 11 och den 29 juli 2016 att Saremar, eftersom det är omöjligt att återbetala den del av det omtvistade stödet som redan betalats ut, har begärt att få omfattas av förfarandet för ackordsuppgörelse inför likvidationen av företaget. Begäran attesterades av Tribunale di Cagliari (domstolen i Cagliari, Italien) den 22 juli 2015. Syftet med förfarandet för ackordsuppgörelse är att tillgodose Saremars fordringsägare genom försäljning och likvidation av all dess egendom. Saremars fartygsflotta såldes den 30 december 2015 och bolaget upphörde med all verksamhet den 31 mars 2016, medan RAS den 18 mars 2016 tilldelade ett annat bolag koncession för förbindelsen mellan Sardinien och de små sardiska öarna. Dessutom anförde RAS i sitt svar av den 11 juli 2016 att Saremar befann sig i ett framskridet skede i avvecklingsfasen i förfarandet för ackordsuppgörelse, eftersom samtliga prioriterade fordringsägare hade fått betalt och att en första väsentlig fördelning skulle ske under de kommande månaderna mellan oprioriterade borgenärer.
- 56 Det kan emellertid konstateras att RAS intresse av att få saken prövad inte har upphört, trots att Saremar har försatts i likvidation.
- 57 Det angripna beslutet har varken upphävts eller återkallats, vilket innebar att föremålet för förevarande talan består (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 juni 2007, Wunenburger/kommissionen, C-362/05 P, EU:C:2007:322, punkt 48).
- 58 Vidare fortsätter det angripna beslutet att ha rättsverkningar för RAS vilka inte har blivit obsoleta enbart av den omständigheten att Saremar har försatts i likvidation. Kommissionen har i detta avseende inte bestritt, såsom RAS och Saremar framfört under förhandlingen, att den omständigheten att sistnämnda har försatts i likvidation inte innebär att företaget har upphört att existera, vilket sker först efter det att likvidationsförfarandet avslutats. Även om de skyldigheter som följer av det angripna beslutet till följd av att Saremar upphör att existera inte längre har ett konkret innehåll för RAS, förhåller det sig inte på så sätt i det skede då företaget försätts i likvidation. Det bör tilläggas att tribunalen hittills inte har underrättats om att Saremars likvidationsförfarande har avslutats.

- 59 Till följd av det beslutet har RAS fortfarande inte rätt att betala ut den del av det omtvistade kapitaltillskottet till Saremar som den underlät att betala, eftersom denna transaktion anmäldes till kommissionen, såsom framgår av det protokoll som Saremars bolagsstämma upprättade den 11 juli 2012 och som bifogats ansökan.
- 60 Vad gäller den del av det omtvistade stödet som RAS redan har betalat ut till Saremar, framgår av fast rättspraxis att enbart den omständigheten att företaget är föremål för ett konkursförfarande, bland annat när detta förfarande leder till att företaget avvecklas, inte undergräver principen att stödet ska återkrävas. I ett sådant fall kan återställandet av den tidigare situationen och undanröjandet av den konkurrenssnedvridning som följer av de olagliga stöden i princip ske genom att fordran på återbetalning av stöden i fråga tas upp bland skulderna i det företag som har försatts i likvidation (se dom av den 1 juli 2009, KG Holding m.fl./kommissionen, T-81/07–T-83/07, EU:T:2009:237, punkterna 192 och 193 och där angiven rättspraxis). RAS är således i vart fall skyldig att säkerställa att de fordringar som den har på Saremar till följd av den del av det omtvistade stödet som redan betalats ut tas upp bland skulderna i företaget.
- 61 Under dessa omständigheter ska, utan att det är nödvändigt att pröva RAS argument, påpekas att den omständigheten att Saremar försatts i likvidation inte påverkar bedömningen ovan i punkt 50 att ogiltigförklaringen av det angripna beslutet kan medföra en fördel för sökanden, eftersom de skyldigheter som följer av detta beslut automatiskt inte längre skulle åligga sökanden och dess rättsliga situation följaktligen skulle förändras automatiskt.
- 62 Kommissionens argument kan inte ifrågasätta detta resonemang.
- 63 Av detta resonemang framgår klart att frågan huruvida Saremar kan fortsätta att bedriva sin ekonomiska verksamhet eller inte, och följaktligen om RAS har ett intresse av att fortsätta att driva denna verksamhet, saknar betydelse för huruvida sökanden fortfarande har ett berättigat intresse av att få saken prövad. Av punkterna 57–60 ovan följer nämligen att avgörande i detta sammanhang är dels att det angripna beslutets föremål består, dels att det fortsätter att ge upphov till rättsverkningar för RAS och beslut som den antagit i egenskap av offentlig myndighet. Detta är skälet till att RAS uttalanden i samband med mål T-506/14, Grandi Navi Veloci/kommissionen och de uttalanden som ordföranden i RAS gjort som återges i skälen till regionalt beslut nr 24/23 (se ovan punkt 40), som kommissionen har åberopat, saknar relevans i förevarande mål. Tvärtemot vad kommissionen har gjort gällande har RAS genom att den, trots dessa uttalanden, vidhållit förevarande talan, inte åsidosatt principen om att ingen får bestrida sina egna medgivanden (*nemo potest venire contra factum proprium*).
- 64 Såsom framgår av punkterna 47–61 ovan har RAS rätt att väcka förevarande talan i egenskap av offentlig myndighet som har beviljat det omtvistade stödet och inte i egenskap av Saremars fordringsägare. Det saknar följaktligen betydelse att den saknade berättigat intresse av att få det angripna beslutet ogiltigförklarat i egenskap av Saremars fordringsägare till följd av att sistnämnda försatts i likvidation.
- 65 Av de skäl som anges i punkterna 52 och 53 ovan kan kommissionens argument avseende RAS påstådda bristande behörighet att bevilja den omtvistade ersättningen inte godtas.
- 66 Mot bakgrund av vad som anförts ovan har RAS alltså ett berättigat intresse av att få saken prövad i förevarande mål och tribunalen ska följaktligen döma i saken.

2. Prövning i sak

- 67 Talan består av två delar, den första rör ogiltigförklaring av de angripna beslutet i den del som kommissionen förklarat att den omtvistade ersättningen är oförenlig med den inre marknaden och att den genomfördes rättsstridigt, den andra rör ogiltigförklaring av det beslutet i den del som kommissionen förklarat att det omtvistade kapitaltillskottet är oförenligt och rättsstridigt.

Den första delen av talan avseende den del av det angripna beslutet som rör den omtvistade ersättningen

- 68 Vad gäller den del av det angripna beslutet som avser den omtvistade ersättningen har sökanden formellt anfört fem grunder som i huvudsak avser felaktig rättstillämpning och uppenbart oriktig bedömning. Den första grunden avser fastställande av skyldigheter att tillhandahålla offentliga tjänster som ålagts Saremar, den andra tillämpningen av Altmarkvillkoren, den tredje tillämpningen av kommissionens beslut 2005/842/EG av den 28 november 2005 om tillämpningen av artikel [106.2 FEUF] på statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (EUT L 312, 2005, s. 67, nedan kallat 2005 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse) och av 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, den fjärde kvalificeringen av Saremar som ett företag i svårigheter och den femte tillämpningen av principerna i 2011 års rambestämmelser.
- 69 Det ska i detta avseende påpekas att dessa grunder i huvudsak avser det angripna beslutets lagenlighet. RAS har inom ramen för dessa grunder emellertid även gjort gällande att det angripna beslutet är bristfälligt motiverat. På motsvarande sätt har RAS inom ramen för den fjärde grunden åberopat ett åsidosättande av dennes rätt till försvar till följd av att frågan huruvida Saremar är ett företag i svårigheter inte har diskuterats under det administrativa förfarandet. Det kan därför anses att RAS i detta avseende i själva verket har åberopat en sjätte grund som skiljer sig från ovannämnda grunder, vilken rör åsidosättande av väsentliga formföreskrifter och består av dels åsidosättande av motiveringsskyldigheten, dels åsidosättande av rätten till försvar. Denna grund ska prövas separat (se, för ett liknande resonemang, dom av den 5 december 2013, kommissionen/Edison, C-446/11 P, ej publicerad, EU:C:2013:798, punkt 20, och där angiven rättspraxis).
- 70 Tribunalen finner det lämpligt att för det första pröva den sjätte grunden, för det andra, den andra till den femte grunden, och för det tredje, den första grunden.

Den sjätte grunden: Åsidosättande av väsentliga formföreskrifter

– Den första delgrunden: Åsidosättande av skyldigheten att motivera det angripna beslutet

- 71 RAS har till stöd för den första delen av den sjätte grunden gjort gällande fem invändningar. Först bör de två första invändningarna prövas tillsammans.
- 72 Den första invändningen avser att det angripna beslutet inte är tillräckligt motiverat i den del det avser fastställandet av de skyldigheter att tillhandahålla offentliga tjänster som ålagts Saremar. Den andra invändningen avser att kommissionen inte har motiverat sitt beslut att inte beakta den bevisning som RAS förebringat för att visa att det fanns ett behov av de skyldigheter att tillhandahålla offentliga tjänster som ålagts Saremar och att de har definierats tillräckligt klart.
- 73 Det ska i detta avseende påpekas att dessa två invändningar avser motiveringen av den del i det angripna beslutet som avser prövningen av den omtvistade ersättningen med hänsyn till det första Altmarkvillkoret. Såsom kommer att anföras nedan i punkterna 123–132 var den delen av det angripna beslutet inte nödvändig för att möjliggöra för kommissionen att konstatera att nämnda

ersättning inte uppfyllde Altmarkvillkoren, eftersom den med fog kunde konstatera att det andra av dessa villkor inte var uppfyllt. De felaktigheter som det påståtts att kommissionen har gjort sig skyldig till vid tillämpningen av det första Altmarkvillkoret har således inte någon inverkan på det angripna beslutets lagenlighet. Det kan följaktligen konstateras, utan att det är nödvändigt att avgöra huruvida den första invändningen uppfyller villkoren för upptagande till sakprövning som fastställs i artikel 44.1 c i tribunalens rättegångsregler av den 2 maj 1991, som var tillämplig vid den tidpunkt då talan väcktes, att de två aktuella invändningarna saknar verkan och att de ska lämnas utan avseende.

- 74 Den tredje invändningen avser brister i motiveringen i punkterna 255–260 i det angripna beslutet, där kommissionen undersökte huruvida den omtvistade ersättningen är förenlig mot bakgrund av de villkor som uppställs i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och i 2005 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.
- 75 Enligt fast rättspraxis gäller följande: För det första ska det krav som fastställs i artikel 44.1 c i tribunalens rättegångsregler av den 2 maj 1991 – enligt vilket ansökan utöver uppgifter om föremålet för talan även ska innehålla de grunder och argument som åberopats samt en kortfattad framställning av nämnda grunder – tolkas så, att det, vid äventyr av att grunderna annars avvisas, ska framgå av ansökan vad grunderna för talan består i, vilket innebär att endast ett abstrakt omnämnande av denna inte uppfyller kraven i rättegångsreglerna. Jämförbara krav måste vara uppfyllda vad gäller en invändning som åberopats till stöd för en grund (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 februari 2012, Italien/kommissionen, T-267/06, ej publicerad, EU:T:2012:69, punkt 35, och dom av den 12 september 2013, Besselink/rådet, T-331/11, ej publicerad, EU:T:2013:419, punkterna 37–41 och där angiven rättspraxis).
- 76 I förevarande fall har sökanden emellertid inte specificerat innehållet i den tredje invändningen. Den har inom ramen för den tredje grunden, som avser de fel som kommissionen har gjort sig skyldig till i punkterna 255–260 i det angripna beslutet, enbart gjort gällande ett ”åsidosättande av artikel 296 FEUF”, utan att på något sätt ange vad åsidosättandet består i. Denna invändning kan följaktligen inte tas upp till sakprövning enligt artikel 44.1 c i tribunalens rättegångsregler av den 2 maj 1991.
- 77 Den fjärde invändningen avser att kommissionen i punkt 269 i det angripna beslutet har underlåtit att ange om den fann att det i princip var uteslutet att bevilja en ersättning för offentliga tjänster till ett företag i svårigheter.
- 78 Tribunalen erinrar i detta avseende om att det av fast rättspraxis följer att den motivering som krävs enligt artikel 296 FEUF ska vara anpassad efter rättsaktens beskaffenhet, och det ska klart och tydligt framgå hur den institution som har antagit rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden och så att behörig instans ges möjlighet att utföra sin prövning. Frågan huruvida kravet på motivering är uppfyllt ska bedömas med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, särskilt rättsaktens innehåll, de anförda skälen och det intresse av att få förklaringar som de vilka rättsakten är riktad till, eller andra personer som direkt eller personligen berörs av den, kan ha. Det krävs inte att alla relevanta faktiska och rättsliga omständigheter anges i motiveringen, eftersom bedömningen av om motiveringen av en rättsakt uppfyller kraven i artikel 296 FEUF inte ska ske endast utifrån rättsaktens ordalydelse utan även utifrån sammanhanget och samtliga rättsregler på det ifrågavarande området (se dom av den 28 januari 2016, Slovenien/kommissionen, T-507/12, ej publicerad, EU:T:2016:35, punkt 23 och där angiven rättspraxis).
- 79 Vad vidare gäller statligt stöd innebär inte det nödvändiga sambandet mellan de skäl som de berörda parterna har åberopat under det formella granskningsförfarandet och motiveringen av kommissionens beslut att kommissionen är skyldig att underkänna vart och ett av de argument som åberopats till stöd för dessa skäl. Det är tillräckligt att kommissionen framställer de omständigheter och rättsliga

överväganden som är av väsentlig betydelse för hur beslutet har fattats (se dom av den 28 januari 2016, Slovenien/kommissionen, T-507/12, ej publicerad, EU:T:2016:35, punkt 25 och där angiven rättspraxis).

- 80 Kommissionen var i förevarande fall inte tvungen att i punkt 269 i det angripna beslutet ange om den fann att det i princip var uteslutet att bevilja en ersättning för offentliga tjänster till ett företag i svårigheter. Det räcker nämligen att den, såsom för övrigt är fallet i denna punkt i det angripna beslutet, anger att förenligheten av nämnda ersättning i enlighet med punkt 9 i 2011 års rambestämmelser och med hänsyn till att villkoren i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse inte är uppfyllda i förevarande fall ska bedömas mot bakgrund av riktlinjerna för undsättning och omstrukturering. Av denna uppgift framgår klart de avgörande rättsliga omständigheter som i förevarande fall föranledde kommissionen att anse att en tillämpning av nämnda riktlinjer var nödvändig. Det var följaktligen inte nödvändigt för kommissionen att utförligare ange de teoretiska antaganden på vilka den grundade sitt resonemang, eftersom punkt 269 i det angripna beslutet för det första möjliggjorde för RAS att förstå resonemanget och att diskutera nämnda antaganden inom ramen för förevarande talan, särskilt inom ramen för den fjärde grunden, och för det andra för tribunalen att utöva sin kontroll. Den fjärde invändningen kan följaktligen inte godtas.
- 81 Den femte invändningen avser i huvudsak att kommissionen inte har motiverat tillämpningen i förevarande fall av de principer som fastställs i punkterna 14, 19, 20, 39 och 60 i 2011 års rambestämmelser, trots att dessa principer enligt punkt 61 i rambestämmelserna inte var tillämpliga på den omtvistade ersättningen.
- 82 I detta avseende räcker det att, i likhet med vad kommissionen anfört i sitt svaromål, påpeka att förevarande invändning grundar sig på antagandet att den omtvistade ersättningen för offentliga tjänster uppfyller de villkor som anges i artikel 2.1 i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och att punkterna 14, 19, 20, 39 och 60 i 2011 års rambestämmelser följaktligen enligt punkt 61 i rambestämmelserna inte var tillämpliga på nämnda ersättning. I en tidigare del av det angripna beslutet, nämligen i punkterna 255–260 i det beslutet, förklarade kommissionen varför den ansåg att villkoren för tillämpning av 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse inte var uppfyllda i förevarande fall. Den var således inte skyldig att i ett senare skede förklara varför den undersökte den omtvistade ersättningen mot bakgrund av de villkor som fastställdes i punkterna 14, 19, 20, 39 och 60 i 2011 års rambestämmelser.
- 83 Under dessa förhållanden ska den femte invändningen underkännas och talan kan således inte bifallas såvitt avser den sjätte grundens första del i dess helhet.

– *Den andra delgrunden: Åsidosättande av rätten till försvar*

- 84 RAS har gjort gällande att kommissionen för första gången i det angripna beslutet har kvalificerat Saremar som ett företag i svårigheter. Enligt RAS har denna fråga aldrig varit föremål för kontradiktorisk diskussion under det administrativa förfarandet.
- 85 Kommissionen har genmält att sökandens rätt till försvar under det administrativa förfarandet inte kan återopas i förevarande fall.
- 86 I detta avseende ska erinras om att det av fast rättspraxis följer att berörda parter i den mening som avses i artikel 108.2 FEUF i förfarandet för kontroll av statligt stöd endast har rätt att ge kommissionen de upplysningar som den behöver för sitt kommande arbete, utan att själva kunna göra anspråk på ett sådant kontradiktoriskt förfarande med kommissionen som det som har inletts till förmån för berörd medlemsstat. Till de berörda parter som avses i artikel 108.2 FEUF hör inte enbart stödmottagare eller, i förekommande fall, deras konkurrenter, utan även territoriella organ under statlig nivå som beviljats stöd, såsom i förevarande fall RAS (se, för ett liknande resonemang, dom av den

15 november 2011, kommissionen och Spanien/Government of Gibraltar och Förenade kungariket, C-106/09 P och C-107/09 P, EU:C:2011:732, punkt 181 och där angiven rättspraxis, och dom av den 12 maj 2011, Région Nord-Pas-de-Calais och Communauté d'Agglomération du Douaisis/kommissionen, T-267/08 och T-279/08, EU:T:2011:209, punkt 87 och där angiven rättspraxis). Den omständigheten att det i förevarande fall inte ägde rum någon kontradiktorisk diskussion mellan RAS och kommissionen under det formella granskningsförfarandet avseende frågan om Saremar skulle kvalificeras som företag i svårigheter kan således inte anses utgöra ett åsidosättande av sökandens rätt till försvar. Under alla förhållanden hänförde sig beslutet om att inleda det formella granskningsförfarandet i skälen 260 och 261, såsom kommissionen med rätta konstaterat, uttryckligen till antagandet att Saremar var ett företag i svårigheter, samtidigt som det angavs att kommissionen för tillfället inte förfogade över några uppgifter i detta avseende. Det ålåg således RAS att under detta förfarande utnyttja den möjlighet som den getts att lämna synpunkter och uppgifter i denna fråga om den ansåg att detta var nödvändigt.

- 87 Talan kan följaktligen inte vinna bifall såvitt avser den sjätte grundens andra del, och talan kan således inte bifallas såvitt avser den sjätte grunden i dess helhet.

Den andra grunden: Åsidosättande av artikel 107.1 FEUF och artikel 106.2 FEUF och uppenbart oriktig bedömning från kommissionens sida vid tillämpningen av Altmarkvillkoren

- 88 Den andra grunden avser kommissionens tillämpning av de tre första Altmarkvillkoren i punkterna 167–224 i det angripna beslutet. Denna grund består av fem delgrunder. De tre första delgrunderna avser det första Altmarkvillkoret, medan den fjärde och den femte delgrunden avser det andra respektive det tredje Altmarkvillkoret. RAS anser huvudsakligen att den uppenbart oriktiga bedömning som kommissionen gjort sig skyldig till vid tillämpningen av dessa villkor utgör ett åsidosättande av artikel 107.1 FEUF och artikel 106.2 FEUF.
- 89 Det ska inledningsvis påpekas att det ankommer på tribunalen att i sak pröva den argumentation som RAS framfört till stöd för den andra grundens olika delar enbart mot bakgrund av det påstådda åsidosättandet av artikel 107.1 FEUF och inte mot bakgrund av ett påstått åsidosättande av artikel 106.2 FEUF. Altmarkvillkoren har nämligen endast till syfte att fastställa huruvida åtgärden i fråga utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF för att fastställa huruvida det föreligger en skyldighet att anmäla åtgärden till kommissionen, om det är fråga om nytt stöd, eller att samarbeta med kommissionen, om det är fråga om befintligt stöd (se, för ett liknande resonemang och analogt, dom av den 1 juli 2010, M6 och TF1/kommissionen, T-568/08 och T-573/08, EU:T:2010:272, punkterna 128 och 129 och där angiven rättspraxis). Dessa villkor avser däremot inte fastställandet av förenligheten av det stödet med hänsyn till artikel 106.2 FEUF, vars fastställande per definition innebär att åtgärden tidigare har kvalificerats som statligt stöd. Grunden är följaktligen verkningslös i den del den avser åsidosättande av artikel 106.2 FEUF.
- 90 Det ska erinras om att det enligt fast rättspraxis krävs att samtliga villkor i artikel 107.1 FEUF är uppfyllda för att en åtgärd ska anses utgöra statligt stöd. Det rör sig om följande villkor: För det första måste det röra sig om en statlig åtgärd eller en åtgärd som vidtas med hjälp av statliga medel. För det andra måste denna åtgärd kunna påverka handeln mellan medlemsstaterna. För det tredje ska stödet innebära en fördel för mottagaren. För det fjärde ska åtgärden snedvrída eller hota att snedvrída konkurrensen (se dom av den 22 oktober 2015, EasyPay och Finance Engineering, C-185/14, EU:C:2015:716, punkt 35 och där angiven rättspraxis).
- 91 För att en åtgärd ska kunna kvalificeras som statligt stöd krävs således enligt artikel 107.1 FEUF bland annat att ett företag gynnas av åtgärden. Såsom domstolen emellertid slog fast i punkt 87 i dom av den 24 juli 2003, Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), omfattas en statlig åtgärd inte av artikel 107.1 FEUF om åtgärden anses utgöra ersättning som motsvarar ett vederlag för tjänster som de mottagande företagen har tillhandahållit för att fullgöra skyldigheter

avseende allmännyttiga tjänster, varmed åtgärden i själva verket inte gynnar dessa företag ekonomiskt och således inte har som verkan att dessa företag får en fördelaktigare ställning än konkurrerande företag (dom av den 24 juli 2003, Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, punkt 87, och dom av den 22 oktober 2015, EasyPay och Finance Engineering, C-185/14, EU:C:2015:716, punkt 45).

- 92 För att det i ett konkret fall ska kunna anses att en sådan ersättning inte utgör statligt stöd måste dock ett antal villkor vara uppfyllda. För det första ska det mottagande företaget faktiskt ha ålagts skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, och dessa skyldigheter ska vara klart definierade. För det andra ska de kriterier på grundval av vilka ersättningen beräknas vara fastställda i förväg på ett objektivt och öppet sätt, så att det kan undvikas att ersättningen medför att det mottagande företaget gynnas ekonomiskt i förhållande till konkurrerande företag. För det tredje får ersättningen inte överstiga vad som krävs för att täcka hela eller delar av de kostnader som har uppkommit i samband med skyldigheterna att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, med hänsyn tagen till de intäkter som därvid har erhållits och till en rimlig vinst på grund av fullgörandet av dessa skyldigheter. För det fjärde ska, när det företag som tar ansvar för att tillhandahålla de allmännyttiga tjänsterna inte har valts ut efter ett offentligt upphandlingsförfarande, storleken av den nödvändiga ersättningen fastställas på grundval av en undersökning av de kostnader som ett genomsnittligt och välskött företag som är utrustat med medel som är lämpliga för att fullgöra den allmänna skyldighet som ålagts det skulle ha åsamkats vid fullgörandet av skyldigheten, med hänsyn tagen till de intäkter som därvid skulle ha erhållits och till en rimlig vinst på grund av fullgörandet av skyldigheten (dom av den 24 juli 2003, Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, punkterna 88–93, och dom av den 11 mars 2009, TF1/kommissionen, T-354/05, EU:T:2009:66, punkt 128).
- 93 Statliga åtgärder som inte uppfyller ett eller flera av Altmarkvillkoren kan följaktligen anses utgöra statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF, såvida övriga villkor som krävs för att åtgärderna ska utgöra stöd som avses i nämnda bestämmelse är uppfyllda (se, för ett liknande resonemang, dom av den 24 juli 2003, Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, punkt 94, och dom av den 11 mars 2009, TF1/kommissionen, T-354/05, EU:T:2009:66, punkt 129).
- 94 Mot bakgrund av vad som anförts ovan följer att de Altmarkvillkor som ska vara uppfyllda för att en statlig stödåtgärd i form av en ersättning för offentliga tjänster ska kunna undgå att betraktas som statligt stöd är kumulativa. Dessa villkor skiljer sig dessutom från varandra och eftersträvar egna mål (dom av den 18 februari 2016, Tyskland/kommissionen, C-446/14 P, ej publicerad, EU:C:2016:97, punkt 31). Kommissionen har vid kontrollen av statliga stöd ingen skyldighet att granska samtliga dessa villkor om den konstaterar att ett eller flera av dem inte är uppfyllda (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 mars 2009, TF1/kommissionen, T-354/05, EU:T:2009:66, punkterna 142, 143 och 146). Den omständigheten att kommissionen felaktigt konstaterat att ett av villkoren inte är uppfyllt kan inte heller leda till ogiltigförklaring av det angripna beslutet om kommissionen för övrigt gör ett liknande konstaterande angående ett annat av dessa villkor som inte är felaktigt. Sistnämnda konstaterande räcker i sig för att dra slutsatsen att den omtvistade åtgärden ger en ekonomisk fördel som kan leda till att den anses utgöra statligt stöd (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 november 2015, Abertis Telecom och Retevisión I/kommissionen, T-541/13, ej publicerad, föremål för överklagande, EU:T:2015:898, punkterna 64 och 112).
- 95 Under dessa förhållanden bör den aktuella grundens olika delgrunder prövas tillsammans i förevarande mål. Var och en av dessa delgrunder avser nämligen ett av Altmarkvillkoren och ingen av dem kan följaktligen i sig medföra en ogiltigförklaring av det angripna beslutet.
- 96 Dessutom har kommissionen, såsom framgår av punkt 173 i det angripna beslutet, av tydlighetsskäl anført att prövningen av huruvida den omtvistade ersättningen uppfyller Altmarkvillkoren bör inledas med en analys av åtgärden mot bakgrund av det andra Altmarkvillkoret. Dessutom avslutade

kommissionen denna analys i punkt 179 i nämnda beslut med att fastställa att detta villkor inte var uppfyllt och att ersättningen för offentliga tjänster följaktligen gav Saremar en fördel i den mening som avses i artikel 107.1 FEUF. Först efter denna analys prövade kommissionen successivt det första Altmarkvillkoret (punkterna 180–219 i det angripna beslutet) och det tredje Altmarkvillkoret (punkterna 220–223 i det angripna beslutet). För det första bör således RAS argument prövas om kommissionen har gjort sig skyldig till en felaktig rättstillämpning och en oriktig bedömning vid tillämpningen av det andra Altmarkvillkoret, vilka anförts till stöd för den aktuella grundens fjärde delgrund.

- 97 RAS har i huvudsak gjort gällande att det enligt det andra Altmarkvillkoret inte krävs att de beslut som ger i uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster uttryckligen hänvisar till den aktuella ersättningen. Det räcker således, såsom i förevarande fall, att samtliga kriterier för organisation och utförande av dessa offentliga tjänster som gör det möjligt att fastställa kostnaderna och de därmed förenade intäkterna, fastställs tidigare på ett öppet och objektivet sätt. Genom att införa separata räkenskaper för Saremars ombesörjande av färjeförbindelser med fastlandet förhindrades i förevarande fall dessutom all överkompensation och all korsfinansiering. RAS har för övrigt anført att den inte har uteslutit ett rörelseunderskott, eftersom den ålade Saremar att fullgöra sitt uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster under alla omständigheter. Enligt RAS bekräftade kommissionens beslut 2009/611/EG av den 8 juli 2008 om de åtgärder C 58/02 (f.d. N 118/02) som Frankrike har genomfört till förmån för Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (SNCM) (EUT L 225, 2009, s. 180, nedan kallat SNCM-beslutet) att kommissionen hade möjlighet att godkänna en ersättning för offentliga tjänster vilken betalats ut i efterhand.
- 98 Kommissionen har i svaromålet huvudsakligen återgett de överväganden som har angetts i punkterna 174–177 i det angripna beslutet och som föranledde kommissionen att dra slutsatsen att det andra Altmarkvillkoret inte var uppfyllt i förevarande fall. Den har vidare gjort gällande att SNCM-beslutet saknar relevans. CIN bekräftade denna argumentation i interventionsinlagan.
- 99 Det ska inledningsvis erinras om att kommissionen för att i punkt 179 i det angripna beslutet dra slutsatsen att det andra Altmarkvillkoret inte var uppfyllt i förevarande mål i punkterna 174–177 i det beslutet slog fast att kriterierna för beräkning av den omtvistade ersättningen inte kunde anses ha fastställts i förväg på ett öppet och objektivet sätt. Den anförde att ingen ersättning hade angetts i de beslut i vilka uppdraget att tillhandahålla offentliga tjänster fastställdes, och att ersättning till och med hade uteslutits. Enligt det angripna beslutet grundade sig RAS ovannämnda beslut på antagandet att nämnda uppdrag för tillhandahållande av offentliga tjänster skulle fullgöras av Saremar på ett kostnadseffektivt sätt, i vart fall med upprätthållande av en budgetbalans, och en ersättningsmekanism infördes först senare efter det att underskottet till följd av nämnda uppdrag uppkommit (punkterna 174–177 i det angripna beslutet). Den tillade att eftersom skyldigheterna avseende prisnivåerna, såsom den konstaterat vid tillämpningen av det första Altmarkvillkoret, inte var klart definierade, kunde de kriterier för beräkning av ersättningen som nödvändigtvis är kopplade till dessa prisnivåer i sig inte ha fastställts i förväg på ett objektivet och öppet sätt (punkt 178 i det angripna beslutet).
- 100 I detta avseende avser det andra Altmarkvillkoret, såsom anförts ovan i punkt 92, kravet att på ett objektivet och öppet sätt i förväg fastställa de kriterier på grundval av vilka ersättningen ska beräknas, för att förhindra att ersättningen ger en ekonomisk fördel som kan gynna det stödmottagande företaget i förhållande till konkurrerande företag.
- 101 Såsom tribunalen har anført vid flera tillfällen har medlemsstaterna ett stort utrymme till skönsässig bedömning inte enbart vad gäller definitionen av ett uppdrag för tillhandahållande av offentliga tjänster som det första Altmarkvillkoret avser, utan även vad gäller fastställandet av ersättningen för kostnaderna av den offentliga tjänsten. I avsaknad av unionsbestämmelser på området för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse är kommissionen inte behörig att uttala sig om omfattningen av de uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster som åligger offentliga bolag, särskilt den kostnadsnivå

som sammanhänger med denna verksamhet, inte heller om lämpligheten av de politiska beslut som fattas av de nationella myndigheterna i detta avseende eller de offentliga bolagens ekonomiska effektivitet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 juli 2014, Zweckverband Tierkörperbeseitigung/kommissionen, T-309/12, ej publicerad, EU:T:2014:676, punkterna 104 och 148 och där angiven rättspraxis).

- 102 Det är för övrigt bland annat på grund av att fastställandet av ersättningen av kostnaderna för offentliga tjänster endast är underkastat en begränsad kontroll av institutionerna som det enligt det andra Altmarkvillkoret krävs att institutionerna ska kunna kontrollera att det föreligger objektiva och öppna kriterier som fastställts i förväg, vilka kriterier ska preciseras så att de utesluter varje möjlighet för medlemsstaten att missbruka begreppet tjänst av allmänt ekonomiskt intresse som har till verkan att de offentliga bolagen ges en ekonomisk fördel i form av en ersättning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 juli 2014, Zweckverband Tierkörperbeseitigung/kommissionen, T-309/12, ej publicerad, EU:T:2014:676, punkt 148 och där angiven rättspraxis).
- 103 Det står således medlemsstaterna fritt att välja på vilket sätt detta villkor ska iakttas i praktiken, förutsatt att parametrarna för beräkning av ersättningen fastställs på ett objektiva och öppet sätt. Kommissionen ska i detta avseende göra en bedömning av de konkreta rättsliga och ekonomiska förhållandena med hänsyn till vilka parametrarna fastställs (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 november 2012, CBI/kommissionen, T-137/10, EU:T:2012:584, punkt 192 och där angiven rättspraxis).
- 104 I förevarande mål kan konstateras att kommissionens analys i punkterna 174–177 i det angripna beslutet, där den särskilt grundar sig på att det inte har fastställts någon ersättning i förväg, inte är felaktig.
- 105 Av handlingarna i målet framgår att inget av de regionala beslut som avses ovan i punkterna 6–9, varigenom RAS gett Saremar i uppdrag att ombesörja färjeförbindelser med fastlandet och preciserat att den skyldigheten som tillkommer Saremar att tillhandahålla offentliga tjänster varken uttryckligen eller implicit föreskriver att en ersättning för offentliga tjänster som motsvarar de kostnader som uppkommer till följd av fullgörandet av ovannämnda skyldigheter ska betalas ut. Tvärtom har dessa beslut, såsom kommissionen framhållit i punkterna 174–177 i det angripna beslutet, gett Saremar vägledning för att fastställa de färjeförbindelser och priser som ska tillämpas och för att anpassa nämnda priser för att förena efterfrågan på transporter med målet att uppnå finansiell och ekonomisk balans. Dessa beslut grundar sig således på antagandet att ovannämnda skyldigheter att tillhandahålla offentliga tjänster ska fullgöras på marknadsvillkor samtidigt som verksamhetens lönsamhet bibehålls, utan möjlighet till ersättning för offentliga tjänster som betalas ut av RAS. I det regionala beslutet nr 48/65 motiveras, såsom kommissionen anfört i punkt 177 i det angripna beslutet, uttryckligen skyldigheten att upprätthålla ekonomisk balans för färjeförbindelserna med fastlandet med hänvisning till syftet att förhindra utbetalning av ett oförenligt statligt stöd.
- 106 Under dessa förhållanden hade kommissionen fog för att fastställa att kravet på att i förväg fastställa objektiva och öppna kriterier för beräkning av ersättning för offentliga tjänster inte kunde anses vara uppfyllt i förevarande fall. Detta kunde inte vara fallet, eftersom RAS inte hade antagit några bestämmelser för att bevilja en sådan ersättning och med hänsyn till organisationsformerna rörande nämnda offentliga tjänster som beskrivs ovan i punkt 105 vilka åtminstone i princip utesluter denna ersättning. Såsom anförts ovan i punkt 103 inom ramen för det andra Altmarkvillkoret har de nationella myndigheterna enligt rättspraxis ett stort utrymme för skönsmässig bedömning för att fastställa villkoren för beräkning av den berörda ersättningen för offentliga tjänster. I detta sammanhang kan emellertid detta utrymme för skönsmässig bedömning inte befria de nationella myndigheterna från att i förväg föreskriva en ersättning för offentliga tjänster. Villkoren för beräkning av denna ersättning måste således fastställas i förväg för att det andra Altmarkvillkoret ska vara uppfyllt och förutsätter per definition att det även i förväg har beslutats att en sådan ersättning ska beviljas.

- 107 För övrigt får de nationella myndigheterna, när de anser detta lämpligt, såsom kommissionen påpekat i dupliken, ge i uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster vars ekonomiska balans fullständigt ska säkerställas av rörelseintäkter utan att ersättning för offentliga tjänster tilldelas. Ett åläggande av skyldigheter att tillhandahålla offentliga tjänster innebär visserligen i allmänhet att den berörda verksamhetsutövaren beviljas en ersättning som motprestation. I avsaknad av unionsbestämmelser på området för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse utgör unionsrätten emellertid inte hinder mot att en sådan ersättning för offentliga tjänster inte föreskrivs. I förevarande fall syftade det utrymme för skönsmässig bedömning som RAS tillerkänt Saremar inom ramen för de regionala beslut som avses ovan i punkterna 6–9 för att justera sina priser, såsom kommissionen med rätta påpekat i punkt 174 i det angripna beslutet, just till att möjliggöra för det bolaget att upprätthålla finansiell och ekonomisk balans i sin verksamhet på marknadsvillkor, utan att behöva erhålla offentlig finansiering.
- 108 Med hänsyn till att de uppgifter som tilldelats Saremar i detta sammanhang inte kunde finansieras med offentliga medel, kunde den omtvistade ersättningen som beviljats vid en senare tidpunkt i samband med rörelseunderskotten till följd av denna verksamhet därför inte betraktas som ersättning för offentliga tjänster i den mening som avses i dom av den 24 juli 2003, *Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg* (C-280/00, EU:C:2003:415). Eftersom en sådan ersättning inte har föreskrivits i förväg har den således inte kunnat beräknas, såsom krävs enligt det andra *Altmarkvillkoret*, på grundval av objektiva och öppna kriterier som fastställts i förväg. Såsom kommissionen påpekade i punkt 176 i det angripna beslutet antog RAS beslutet att betala ut ett stöd om 10 miljoner euro till Saremar, för att "täcka ett eventuellt underskott" till följd av Saremars färjeförbindelser med fastlandet, först inom ramen för den regionala lagen nr 15 från år 2012. I den regionala lagen anges för övrigt inte de kriterier på grundval av vilka stödbeloppet fastställdes.
- 109 Mot bakgrund av vad som anförts ovan följer att kommissionen enbart på grundval av punkterna 174–177 i det angripna beslutet med rätta kunde anse att det andra *Altmarkvillkoret* inte var uppfyllt i förevarande fall.
- 110 De argument som RAS framfört inom ramen för den andra grundens fjärde delgrund kan inte föranleda tribunalen att göra någon annan bedömning.
- 111 För det första saknas det grund för RAS argument att bristen på uttrycklig hänvisning till en ersättning för offentliga tjänster i de regionala beslut, varigenom Saremar tilldelats uppdraget att tillhandahålla offentliga tjänster, inte strider mot det andra *Altmarkvillkoret*.
- 112 I detta avseende stöds detta argument varken av 2011 års rambestämmelser eller av kommissionens meddelande av den 11 januari 2012 om tillämpningen av Europeiska unionens regler om statligt stöd på ersättning för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (EUT C 8, 2012, s. 4), som RAS grundar sig på. Såsom sökanden själv har angett framgår enbart av dessa meddelanden att kommissionen anser att behöriga nationella myndigheter inte är skyldiga att i förväg fastställa det exakta ersättningsbeloppet eller en bestämd regel som gör det möjligt att beräkna beloppet. Däremot framgår inte på något sätt av dessa meddelanden att kommissionen fann att dessa myndigheter, i likhet med RAS, kunde avstå från att i förväg ange att en ersättning skulle betalas ut. I detta avseende kan det stora utrymme för skönsmässig bedömning som de nationella myndigheterna har för att fastställa kriterierna för beräkning av en ersättning för offentliga tjänster, såsom anförts ovan i punkt 106, per definition inte befria dessa myndigheter från att i förväg ange en sådan ersättning.
- 113 *SNCM*-beslutet kan inte heller åberopas till stöd för detta argument. För det första följer, såsom kommissionen med rätta har erinrat om, av fast rättspraxis att det endast är inom ramen för artikel 107.1 FEUF, såsom den har tolkats i dom av den 24 juli 2003, *Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg* (C-280/00, EU:C:2003:415), som lagenligheten av ett beslut, i vilket det fastställs att en ersättning för offentliga tjänster utgör ett statligt stöd, ska bedömas och inte med hänsyn till tidigare beslutspraxis, om det finns en sådan (se, för ett liknande resonemang och analogt, dom av den 15 juni 2005, *Regione autonoma della Sardegna/kommissionen*, T-171/02, EU:T:2005:219,

punkt 177 och där angiven rättspraxis). För det andra kan SNCM-beslutet under alla omständigheter, såsom kommissionen påpekat i dupliken, inte anses stödja sökandens argument. Tvärtemot vad sökanden har gjort gällande i repliken framgår av punkt 253 i det beslutet att den ersättning för offentliga tjänster som SNCM beviljats, till skillnad från den omtvistade ersättningen, hade fastställts i förväg i det avtal om allmän trafikplikt som ingåtts mellan de franska myndigheterna och det företaget. För övrigt fann kommissionen i SNCM-beslutet att nämnda ersättning utgjorde ett statligt stöd mot bakgrund av Altmarkvillkoren.

- 114 Den omständigheten att samtliga kriterier som måste vara uppfyllda för att exakt fastställa och beräkna kostnaderna och intäkterna för de berörda offentliga tjänsterna definieras i RAS beslut genom vilket Saremar tilldelas uppdrag, och den omständigheten att det genom det regionala beslutet nr 20/57 infördes ett separat redovisningssystem avseende nämnda offentliga tjänster, är inte av sådan karaktär att det kan fastställas att kommissionen har gjort sig skyldig till en felaktig rättstillämpning eller en uppenbart felaktig bedömning vid tillämpningen av det andra Altmarkvillkoret.
- 115 För det första är det antagande som det första av de ovan i punkt 114 nämnda argumenten grundar sig på felaktigt. Såsom RAS själv anfört i sin ansökan fastställdes inte i förväg samtliga kriterier som måste vara uppfyllda för att fastställa och beräkna kostnaderna och intäkterna för de berörda offentliga tjänsterna, eftersom det trafikflöde som förutsågs på de färjeförbindelser med fastlandet som företaget skulle ombesörja inte beaktades i de regionala beslut varigenom Saremar tilldelades uppdraget. Det rör sig här uppenbarligen om en variabel som kan vara avgörande för att uppnå ekonomisk balans i den berörda verksamheten och således för beräkningen av en eventuell ersättning som krävs för att uppnå denna balans. RAS har således implicit, men otvivelaktigt, vitsordat att en avgörande faktor för fastställandet av objektiva kriterier för beräkningen av storleken på ersättningen inte har beaktats i ovannämnda regionala beslut.
- 116 För det andra är den omständigheten att nämnda regionala beslut underlättade fastställandet av de inslag i räkenskaperna som var nödvändiga för att beräkna en eventuell ersättning inte av avgörande betydelse i förevarande fall. Även om denna omständighet har fastställts, kan den inte avhjälpa avsaknaden i dessa beslut av bestämmelser om beviljande av ersättning för offentliga tjänster eller avsaknaden av objektiva och öppna kriterier för beräkning av sistnämnda. Det ska särskilt framhållas att ingenting i nämnda regionala beslut tyder på att de inslag i räkenskaperna som framhållits av RAS skulle användas för beräkning av storleken på ersättningen för offentliga tjänster vilken, såsom anges ovan i punkt 106, i princip hade uteslutits.
- 117 Dessutom framgår av ordalydelsen i det regionala beslutet 20/57, såsom kommissionen gjort gällande, att syftet med det separata redovisningssystem som infördes genom det beslutet var att säkerställa den ekonomiska och finansiella balansen för de berörda offentliga tjänsterna på marknadsvillkor. Syftet med det separata redovisningssystemet var, såsom RAS själv anfört i ansökan, särskilt att förhindra att kostnaderna för de offentliga tjänsterna kompenseras av intäkter från färjeförbindelserna med de små sardiska öarna och Korsika som tillhandahölls av Saremar inom ramen för ett avtal om offentliga tjänster och som särskilt omfattade ersättning för offentliga tjänster som utbetalats inom ramen för det avtalet.
- 118 RAS kan slutligen inte med framgång åberopa den omständigheten att det förhållandet att de inslag i redovisningen som är relevanta i de regionala besluten om tilldelning av uppdrag för tillhandahållande av offentliga tjänster fastställdes i förväg och att ett separat redovisningssystem inrättades har gjort det möjligt att förhindra en överkompensation.
- 119 Såsom anförts ovan i punkt 92 är kravet avseende avsaknad av överkompensation relevant vid prövningen av det tredje Altmarkvillkoret, men inte vid prövningen av det andra villkoret inom ramen för vilket det enbart ska granskas om öppna och objektiva kriterier för att fastställa storleken på

ersättningen har fastställts i förväg. Dessa villkor är i viss utsträckning beroende av varandra, men samtliga villkor måste, såsom anges ovan i punkt 94, vara uppfyllda var för sig för att den omtvistade ersättningen inte ska anses utgöra stöd.

- 120 Sökanden har i detta avseende utan framgång hänvisat till punkt 210 i dom av den 12 februari 2008, BUPA m.fl./kommissionen (T-289/03, EU:T:2008:29). I denna punkt konstaterade tribunalen att kommissionen i det beslut som var föremål för tvisten undersökt om det förekom en överkompensation i förevarande fall som var relevant vid prövningen av det tredje Altmarkvillkoret. Tribunalen drog därav slutsatsen att kommissionen implicit, men otvivelaktigt, i förväg granskat förekomsten av objektiva och öppna kriterier för beräkning av storleken på ersättningen för berörda offentliga tjänster som omfattades av det andra Altmarkvillkoret. I punkt 211 i samma dom drog tribunalen därav slutsatsen att det ankom på den att undersöka om kommissionen med fog kunde anse att det andra villkoret var uppfyllt. Punkt 210 i nämnda dom, sedd i sitt sammanhang, som inte stöder sökandens argument, bekräftar att det finns ett behov av att undersöka förekomsten av objektiva och öppna kriterier som fastställts i förväg för att beräkna storleken på den omtvistade ersättningen oberoende av avsaknaden av överkompensation (dom av den 12 februari 2008, BUPA m.fl./kommissionen, T-289/03, EU:T:2008:29, punkterna 210 och 211).
- 121 För det tredje kan slutligen påpekas att Saremars skyldighet att under alla omständigheter fullgöra det uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster som tilldelats företaget i förevarande fall för att säkerställa territoriell kontinuitet, inbegripet vid rörelseunderskott, i motsats till vad RAS hävdade, inte visar att det andra Altmarkvillkoret har uppfyllts. Tvärtom antyder förekomsten av en sådan skyldighet, i motsats till vad som framgår av de regionala beslut som avses ovan i punkterna 6–9, just att RAS inte kunde utesluta det fall där ersättning för offentliga tjänster erhållits och att den i de regionala besluten följaktligen borde ha fastställt att ersättning ska beviljas samt objektiva och öppna kriterier för att bestämma storleken på denna.
- 122 Mot bakgrund av vad som anförts ovan framgår att kommissionen på grundval av de överväganden som framförts i punkterna 174–177 i det angripna beslutet haft fog för sin bedömning att den omtvistade ersättningen inte uppfyllde det andra Altmarkvillkoret. Den omständighet som RAS åberopat, nämligen att kommissionen i punkt 178 i det beslutet grundade sig på felaktiga överväganden avseende Saremars utrymme för skönsmässig bedömning för att fastställa och anpassa sina priser, vilka anförts vid prövningen av det första Altmarkvillkoret, saknar relevans. Eftersom de överväganden som anförts i punkterna 174–177 i nämnda beslut, såsom angetts ovan, räckte för att konstatera att det andra Altmarkvillkoret inte var uppfyllt, är de överväganden som anförts i punkt 178 nödvändigtvis överflödiga. RAS invändning avseende sistnämnda punkt är således verkningslös. En felaktig motivering i en rättsakt kan nämligen inte utgöra grund för en ogiltigförklaring av rättsakten, om motiveringen har angetts för fullständighetens skull och om det föreligger andra tillräckliga skäl till stöd för rättsakten (se dom av den 20 september 2012, Frankrike/kommissionen, T-154/10, EU:T:2012:452, punkt 99 och där angiven rättspraxis). Den andra grundens fjärde delgrund ska således underkännas.
- 123 Vad gäller den andra grundens övriga delgrunder kan konstateras att dessa är verkningslösa, till följd av att den andra grundens fjärde delgrund underkänts av de skäl som anges ovan i punkterna 100–122.
- 124 För det första, såsom anförts ovan i punkt 94, är kommissionen – med hänsyn till att Altmarkvillkoren är kumulativa och självständiga – inte skyldig att undersöka samtliga villkor om den konstaterar att ett av dem inte är uppfyllt och att den omtvistade åtgärden följaktligen ska anses som statligt stöd. Om kommissionen haft fog för ett sådant konstaterande, kan, för det andra, dess eventuellt felaktiga bedömningar avseende ett eller flera av dessa andra villkor i princip inte medföra en ogiltigförklaring av det angripna beslutet.

- 125 Kommissionen har i förevarande fall i det angripna beslutet visserligen granskat den omtvistade ersättningen mot bakgrund av de tre första Altmarkvillkoren, men, såsom erinrats om ovan i punkt 96, fann den att det borde undersökas om den omtvistade ersättningen skulle anses som statligt stöd, genom att inledningsvis granska om det andra av nämnda villkor var uppfyllt och den prövade det första och det tredje av dessa villkor först i ett senare skede i sin analys. För övrigt drog kommissionen i punkt 179 i det angripna beslutet slutsatsen att det andra villkoret inte kunde anses vara uppfyllt och slöt sig därav att nämnda ersättning medförde en fördel för Saremar i den mening som avses i artikel 107 FEUF. I det angripna beslutet fann kommissionen med nödvändighet att prövningen av det andra villkoret räckte för att dra slutsatsen att den omtvistade ersättningen medförde en ekonomisk fördel för Saremar.
- 126 Det kan visserligen i vissa fall inte uteslutas att frågan huruvida kommissionens slutsatser avseende ett av dessa villkor är välgrundade, med hänsyn till att Altmarkvillkoren i viss utsträckning är beroende av varandra, kan bero på av om de bedömningar som gjorts inom ramen för ett av dessa andra villkor är välgrundade.
- 127 För det första, såsom konstaterats ovan i punkt 122, kunde kommissionens slutsats att det andra Altmarkvillkoret inte var uppfyllt emellertid enbart grunda sig på de skäl som anges i punkterna 174–177 i det angripna beslutet.
- 128 För det andra är dessa skäl inte på något sätt beroende av de bedömningar som kommissionen gjort inom ramen för bedömningen av det första eller det tredje Altmarkvillkoret.
- 129 Kommissionen fann nämligen inledningsvis, inom ramen för tillämpningen av det första Altmarkkriteriet, i punkterna 181–210 i det angripna beslutet att den skyldighet att tillhandahålla offentliga tjänster som ålagts Saremar inte var nödvändig, framför allt av det skälet att den inte kunde säkerställa rimliga priser för färjeförbindelserna mellan Sardinien och fastlandet. Det kan konstateras att dessa överväganden inte har något samband med dem som anförts i punkterna 174–177 i samma beslut vilka, såsom anförts ovan i punkt 99, grundar sig på konstaterandet att det i RAS beslut, genom vilket det fastställs en skyldighet för Saremar att tillhandahålla offentliga tjänster, inte fastställs att ersättning för offentliga tjänster ska tilldelas.
- 130 Kommissionen fann vidare, fortfarande inom ramen för tillämpningen av det första Altmarkvillkoret, i punkterna 211–219 i det angripna beslutet att den skyldighet att tillhandahålla offentliga tjänster som ålagts Saremar inte hade definierats tillräckligt klart vad gäller den prisnivå som skulle tillämpas. I detta avseende hänvisade kommissionen visserligen i punkt 178 i det beslutet till denna bedömning för att därav dra slutsatsen att kriterierna för beräkning av storleken på ersättningen inte kunde ha fastställts i förväg på ett öppet och objektiva sätt med hänsyn till sambandet i förevarande fall mellan fastställandet av dessa kriterier och definitionen av nivån på nämnda priser. Såsom emellertid anförts ovan i punkt 122 vid tillämpningen av det andra Altmarkvillkoret är punkt 178 i det angripna beslutet överflödigt i förhållande till de överväganden som anförts i punkterna 174–177 i samma beslut.
- 131 Slutligen grundade sig kommissionen i punkterna 220–222 i det angripna beslutet enbart på sina bedömningar om att de offentliga tjänsterna inte är nödvändiga och att definitionen av skyldigheten att tillhandahålla offentliga tjänster inte var tillräckligt klar, vilka bedömningar gjordes inom ramen för tillämpningen av det första Altmarkkriteriet, för att följaktligen dra slutsatsen att det tredje Altmarkvillkoret avseende avsaknaden av överkompensation inte kunde anses vara uppfyllt.
- 132 Även om det antas, såsom RAS gjort gällande inom ramen för den aktuella grundens första, andra, tredje och femte delgrund, att kommissionen felaktigt fann att det första och det tredje Altmarkvillkoret inte var uppfyllda, kan denna felaktiga bedömning inte vederlägga den slutsats som kommissionen drog efter sin analys av det andra av dessa villkor att den omtvistade ersättningen medförde en ekonomisk fördel för Saremar. Den aktuella grundens delgrunder ska följaktligen

betraktas som verkningslösa, vilket innebär att talan inte kan vinna bifall såvitt avser den grunden i dess helhet, utan att det är nödvändigt att förordna om de åtgärder för bevisupptagning som RAS begärt inom ramen för den första och den andra delgrunden.

Den tredje grunden: Felaktig rättstillämpning och en uppenbart oriktig bedömning beträffande tillämpningen av 2005 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse

- 133 RAS har inom ramen för den tredje grunden gjort gällande att kommissionen vid sin prövning av huruvida den omtvistade ersättningen är förenlig med den inre marknaden mot bakgrund av 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, vilken prövning gjordes i punkterna 249–260 i det angripna beslutet, gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning och en uppenbart oriktig bedömning. Denna grund består av tre delar.
- 134 Inledningsvis ska erinras om att ersättning för tillhandahållande av offentliga tjänster som inte uppfyller Altmarkvillkoren och som för övrigt uppfyller samtliga villkor som föreskrivs i artikel 107.1 FEUF för att anses utgöra statligt stöd emellertid kan förklaras förenlig med den inre marknaden, särskilt med stöd av bestämmelserna i artikel 106.2 FEUF (se dom av den 7 november 2012, CBI/kommissionen, T-137/10, EU:T:2012:584, punkt 81 och där angiven rättspraxis).
- 135 Det ska även erinras om att företag som anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse enligt artikel 106.2 FEUF ska vara underkastade konkurrensreglerna, i den mån tillämpningen av dessa regler inte rättsligt eller i praktiken hindrar fullgörandet av de särskilda uppgifter som de har tilldelats, förutsatt att utvecklingen av handeln inte påverkas i en omfattning som strider mot unionens intresse (se dom av den 1 juli 2010, M6 och TF1/kommissionen, T-568/08 och T-573/08, EU:T:2010:272, punkt 136 och där angiven rättspraxis).
- 136 Såsom erinrats om i punkt 101 ovan är kommissionen, enligt rättspraxis, som såväl är tillämplig inom ramen för genomförandet av Altmarkvillkoren som inom ramen för genomförandet av artikel 106.2 FEUF, i avsaknad av harmoniserade unionsbestämmelser på området inte behörig att uttala sig om omfattningen av de uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster som åligger offentliga bolag, särskilt den kostnadsnivå som sammanhänger med denna verksamhet, inte heller om lämpligheten av de politiska beslut som fattas av de nationella myndigheterna i detta avseende eller om de offentliga bolagens ekonomiska effektivitet.
- 137 Såsom emellertid redan anförts ovan i punkterna 102 och 103 kan det stora utrymme för skönsmässig bedömning som tillerkänts de nationella myndigheterna emellertid inte vara obegränsat. Framför allt får inte det stora utrymme för skönsmässig bedömning inom ramen för tillämpningen av artikel 106.2 FEUF hindra kommissionen från att undersöka om undantag från förbudet mot statligt stöd som föreskrivs i denna bestämmelse kan beviljas.
- 138 För övrigt ska påpekas att utövandet av det utrymme för skönsmässig bedömning som kommissionen har inom ramen för tillämpningen av artikel 106.2 FEUF för att fastställa huruvida en statlig åtgärd som den anser utgör statligt stöd är förenlig med den inre marknaden inbegriper komplicerade ekonomiska och sociala bedömningar. Unionsdomstolen får, vid prövning av om denna befogenhet har utövats på ett lagenligt sätt, inte ersätta kommissionens bedömning med sin egen (se, för ett liknande resonemang och analogt, dom av den 5 mars 2015, Banco Privado Português och Massa Insolvente do Banco Privado Português, C-667/13, EU:C:2015:151, punkt 67 och där angiven rättspraxis).
- 139 Slutligen kan medlemsstaternas och kommissionens utrymme för skönsmässig bedömning inom ramen för tillämpningen av artikel 106.2 FEUF begränsas av direktiv och beslut som den institutionen har behörighet att anta på grundval av artikel 106.3 FEUF. Kommissionen antog således successivt

2005 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse för att fastställa de villkor på vilka en ersättning för offentliga tjänster kan anses vara förenlig med artikel 106.2 FEUF och följaktligen kan undantas från skyldigheten att anmäla nya stöd som föreskrivs i artikel 108.3 FEUF. Såsom framgår av artiklarna 11 och 12 i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse upphävs 2005 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse genom 2011 års beslut vilket träder i kraft den 31 januari 2012.

– *Den tredje grundens första delgrund: Felaktig rättstillämpning beträffande tillämpningen i tiden av 2005 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse*

- 140 RAS har inom ramen för den tredje grundens första delgrund gjort gällande att kommissionen felaktigt har tillämpat 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, medan det var 2005 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som var tillämpligt i tiden på omständigheterna i förevarande fall. RAS har i detta avseende gjort gällande att samtliga väsentliga beståndsdelar i uppdraget att tillhandahålla offentliga tjänster som tilldelats Saremar hade fastställts innan 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse trädde i kraft och att de regionala beslut som fastställde det uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster som tilldelats Saremar medförde ersättning för ett eventuellt underskott.
- 141 Kommissionen och CIN har genmält att det omtvistade stödet beviljades först i augusti 2012.
- 142 I detta avseende följer av fast rättspraxis att ett statligt stöd ska anses ha beviljats när de behöriga nationella myndigheterna har antagit ett juridiskt bindande beslut varmed de åtar sig att betala det berörda stödet eller när mottagaren får rätt till stödet enligt gällande lagar och andra författningar (dom av den 21 mars 2013, Magdeburger Mühlenwerke, C-129/12, EU:C:2013:200, punkt 40, se, även, dom av den 30 november 2009, France och France Télécom/kommissionen, T-427/04 och T-17/05, EU:T:2009:474, punkt 320 och där angiven rättspraxis).
- 143 Det har i förevarande fall redan i punkterna 105 och 116 ovan anförts att det inte i något av de regionala beslut som avses ovan i punkterna 6–9 fastställdes att Saremar skulle beviljas en ersättning för offentliga tjänster som motsvarade de skyldigheter som ålåg bolaget enligt dessa beslut. Dessutom, såsom redan erinrats om ovan i punkt 108, antog RAS beslutet att betala ut den omtvistade ersättningen till Saremar först inom ramen för den regionala lagen nr 15 från år 2012. Enligt ovannämnda rättspraxis kan ersättningen anses ha beviljats Saremar först vid tidpunkten för antagandet av den regionala lagen genom vilken Saremar fick rätt till nämnda ersättning.
- 144 I punkt 139 ovan har det emellertid erinrats om att enligt artiklarna 11 och 12 i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse upphävde sistnämnda beslut 2005 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och det trädde i kraft den 31 januari 2012. Följaktligen kan enbart 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse tillämpas i tiden på den omtvistade ersättningen, eftersom 2005 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse under alla omständigheter inte längre gällde vid den tidpunkt då ersättningen ska anses ha beviljats Saremar.
- 145 RAS argumentation föranleder ingen annan bedömning än den som gjorts ovan i punkt 144. Såsom anförts ovan i punkt 116 kan konstateras att även om det antas att samtliga viktiga inslag i det uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster som tilldelats Saremar har definierats i de regionala besluten i vilka bolagets skyldighet att tillhandahålla offentliga tjänster fastställs, kan den omständigheten i vilket fall som helst inte åtgärda avsaknaden i nämnda regionala beslut av bestämmelser om beviljande av den omtvistade ersättningen. Även om det antas att dessa regionala beslut inte uteslöt att RAS kompenserade ett eventuellt rörelseunderskott hos Saremar, kvarstår

dessutom det faktum att ingen av bestämmelserna i de regionala besluten innehöll något åtagande för RAS, inte ens underförstått, att betala ut denna ersättning, eller tillerkännde Saremar en rättighet att erhålla denna.

146 Det bör under alla omständigheter påpekas att kommissionen – efter att ha undersökt den omtvistade ersättningen mot bakgrund av villkoren i artikel 4 i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse i punkterna 256 och 257 i det angripna beslutet – i punkt 260 i samma beslut alternativt undersökte ersättningen mot bakgrund av artikel 4 e i 2005 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Kommissionen drog därav slutsatsen att villkoren i sistnämnda beslut, liksom de i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, inte var uppfyllda i förevarande fall. RAS har följaktligen felaktigt anfört att kommissionen prövade den omtvistade ersättningen enbart mot bakgrund av 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.

147 Talan kan således inte vinna bifall såvitt avser den tredje grundens första del.

– *Den tredje grundens andra del: Felaktig rättstillämpning och oriktig bedömning beträffande tillämpningen av de principer och villkor som fastställs i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse*

148 Sökanden har inom ramen för den tredje grundens andra del gjort gällande att de principer och villkor som fastställs i 2005 och 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse har uppfyllts. Den stöder sig i detta avseende på de argument som den framfört inom ramen för den andra grunden vad gäller de två första Altmarkvillkoren. Den har även gjort gällande att det angripna beslutet inte påverkar den omständigheten att de tröskelvärden som fastställs i artikel 2.1 a och c i 2005 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och i artikel 2.1 d i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse har uppfyllts.

149 Kommissionen och CIN anser att denna argumentation inte kan godtas.

150 Inledningsvis kan fastställas att den del av RAS argumentation som avser de principer och villkor som fastställs i 2005 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse saknar verkan, och därför ska lämnas utan avseende, eftersom beslutet, såsom konstaterats ovan i punkt 144, inte var tillämpligt i tiden (*ratione temporis*) på den omtvistade ersättningen.

151 Vidare ska erinras om att 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse enligt artikel 2.1 d i nämnda beslut bland annat är tillämpligt på ersättning för offentliga tjänster som beviljats för luft- eller sjöförbindelser till öar där det genomsnittliga antalet passagerare per år under de två räkenskapsår som föregick det år då uppdraget att tillhandahålla tjänsten av allmänt ekonomiskt intresse tilldelades inte översteg 300 000.

152 Det ska även erinras om att det i artikel 4 punkterna a och d–f i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse föreskrivs att uppdragen att tillhandahålla allmännyttiga tjänster ska innehålla följande uppgifter:

- Innebörden av skyldigheterna i samband med tillhandahållandet av allmännyttiga tjänster och skyldigheternas varaktighet (artikel 4 a).
- En beskrivning av ersättningsmekanismen och parametrarna för att beräkna, kontrollera och se över ersättningen (artikel 4 d).
- Åtgärder för att undvika och återkräva eventuell överkompensation (artikel 4 e).
- En hänvisning till 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (artikel 4 f).

- 153 Såsom framgår av ordalydelsen i artiklarna 1, 3 och 4 i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, tolkade mot bakgrund av skäl 9 i det beslutet, är ovannämnda villkor kumulativa. För att en ersättning för offentliga tjänster ska anses vara förenlig med den inre marknaden och inte omfattas av anmälningsplikten, krävs att berörda uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster i vart fall uppfyller alla dessa villkor.
- 154 Slutligen ska framhållas att även om det enligt 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse inte uttryckligen krävs att den berörda offentliga tjänsten har ett allmänt ekonomiskt intresse av särskild karaktär i jämförelse med andra ekonomiska verksamheter, rör det sig här i vart fall om en förutsättning för tillämpning av artikel 106.2 FEUF som bland annat följer av det obegränsade utrymme för skönsmässig bedömning som de nationella myndigheterna har vid fastställandet av offentliga tjänster (se ovan punkt 137).
- 155 Kommissionen anförde följande skäl till stöd för slutsatsen att villkoren i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse inte var uppfyllda. För det första hänvisade den i punkt 255 i det angripna beslutet huvudsakligen till skälen 180–218 i samma beslut, där den dragit slutsatsen att RAS varken hade visat att det föreligger ett verkligt behov av offentliga tjänster eller tillräckligt klara skyldigheter att tillhandahålla offentliga tjänster. I punkterna 256 och 257 i det angripna beslutet anförde kommissionen att det under alla omständigheter i förevarande fall var uppenbart att de berörda uppdragen att tillhandahålla offentliga tjänster inte uppfyllde de villkor som anges i artikel 4 punkterna d–f i nämnda beslut.
- 156 I detta avseende ska framhållas att RAS inte med framgång kan göra gällande den omständigheten att den omtvistade ersättningen uppfyller de tröskelvärden som fastställs i artikel 2.1 d i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Såsom klart framgår av ordalydelsen i denna artikel och av systematiken i detta beslut, är syftet med denna bestämmelse enbart att fastställa tillämpningsområdet för nämnda beslut, utan att det påverkar iakttagandet av andra villkor som uppställs i beslutet, särskilt de i artikel 4 i beslutet. Den omständigheten att den omtvistade ersättningen omfattades av tillämpningsområdet för beslutet kan följaktligen enbart ha den inverkan att kommissionen tvingas att undersöka om den uppfyllde de villkor som fastställs i sistnämnda, vilket var fallet.
- 157 Såsom kommissionen anför i punkterna 256 och 257 i det angripna beslutet och tvärtemot vad RAS hävdar, är de villkor som anges i artikel 4 d och e i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse uppenbarligen inte uppfyllda i förevarande fall.
- 158 Såsom anförts ovan i punkterna 104–122, har RAS inom ramen för den andra grundens fjärde delgrund inte lyckats visa att kommissionen gjorde sig skyldig till en felaktig rättstillämpning eller en uppenbart oriktig bedömning när den i punkterna 174–177 i det angripna beslutet fann att det i de regionala beslut som avses ovan i punkterna 6–9 varken fastställdes någon ersättning för offentliga tjänster eller följaktligen några objektiva och öppna kriterier för beräkning av denna ersättning. Mot bakgrund av vad som anförts ovan kan konstateras att de villkor som uppställs i artikel 4 d i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse inte har uppfyllts, vilket räcker för att dra slutsatsen att den omtvistade ersättningen, med hänsyn till att de villkor som fastställs i detta beslut är kumulativa, inte kunde anses vara förenlig med den inre marknaden och undantas från anmälningsplikten på grundval av detta beslut.
- 159 Under alla förhållanden kan slutligen konstateras att kommissionen – i avsaknad av bestämmelser i de berörda regionala besluten om beviljande av ersättning – utan att begå något fel därav kunnat dra den logiska slutsatsen att villkoret i artikel 4 e i samma beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse inte heller var uppfyllt. I denna bestämmelse krävs nämligen att det i förväg fastställs åtgärder för att undvika och återkräva eventuell överkompensation. RAS har – genom att i de berörda regionala besluten inte föreskriva om utbetalning av en ersättning för offentliga tjänster i de fall där budgetbalansen för denna tjänst inte har uppnåtts – uppenbarligen avstått från att inbegripa nämnda

åtgärder. Av samma skäl som anförts ovan i punkterna 116 och 117 kan avsaknaden av sådana åtgärder inte avhjälpas genom att de faktorer som underlättar identifieringen av de inslag i bokföringen som är relevanta för att fastställa en eventuell ersättning och ett separat redovisningssystem anges i dessa regionala beslut.

160 Oberoende av prövningen av RAS argument avseende det villkor som fastställs i artikel 4 f inom ramen för den tredje delgrunden, framgår det av ovanstående att talan inte kan vinna bifall såvitt avser den tredje grundens andra delgrund.

– *Den tredje grundens tredje delgrund: Felaktig tillämpning av artikel 4 f i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och, alternativt, en invändning om rättsstridighet avseende denna bestämmelse*

161 Den tredje delgrunden avser att kommissionen har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att felaktigt anse att det villkor som fastställs i artikel 4 f i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse inte var rent formellt. Sökanden har alternativt, för det fall att villkoret inte är av rent formell karaktär, gjort en invändning om rättsstridighet avseende denna bestämmelse i den mening som avses i artikel 277 FEUF av den anledningen att bestämmelsen medför en otillåten begränsning av räckvidden av artikel 106.2 FEUF.

162 Kommissionen har med stöd av CIN gjort gällande att den tredje grundens tredje delgrund saknar verkan och att den under alla omständigheter är uppenbart ogrundad.

163 Det kan i detta avseende konstateras att de argument som RAS framfört inom ramen för förevarande delgrund, såväl i första som i andra hand, saknar verkan. Såsom fastställts ovan i punkterna 158 och 159 ansåg kommissionen med rätta att RAS beslut inte uppfyllde de villkor som fastställs i artikel 4 d och e i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Påståendet att villkoret i artikel 4 f i detta beslut inte är bindande eller att det är rättsstridigt saknar följaktligen betydelse.

164 Det bör i vilket fall som helst påpekas att det varken framgår av ordalydelsen i artikel 4 f i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, eller av sammanhanget eller syftet med bestämmelsen, att det villkor som fastställs däri inte är bindande.

165 Tvärtom motsvarar den skyldighet att i uppdragen att tillhandahålla offentliga tjänster uttryckligen hänvisa till 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som föreskrivs i artikel 4 f i nämnda beslut, mot bakgrund av skäl 14 i det beslutet, syftet att säkerställa insyn som är av särskild betydelse i avsaknad av medlemsstaternas skyldighet att anmäla ersättning för offentliga tjänster som uppfyller villkoren i det berörda beslutet (se, för ett liknande resonemang och analogt, generaladvokaten Wahls förslag till avgörande i målet Dilly's Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:174, punkt 58). Den omständighet som åberopats i repliken, nämligen att det förhållandet att detta villkor inte har uppfyllts inte utgör hinder mot att godkänna den omtvistade ersättningen enligt artikel 106.2 FEUF, saknar också betydelse. Såsom framgår av skäl 260 i det angripna beslutet har kommissionen av sin prövning av den omtvistade ersättningen mot bakgrund av 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse enbart dragit slutsatsen att ersättningen inte kunde anses vara förenlig med artikel 106.2 FEUF, eftersom den inte uppfyller villkoren i nämnda beslut och följaktligen inte kunde betraktas som undantagen från anmälningsplikten. Denna slutsats befriade således inte kommissionen från att pröva förenligheten av nämnda ersättning med hänsyn till denna bestämmelse i EUF-fördraget, i synnerhet mot bakgrund av 2011 års rambestämmelser, vilket kommissionen för övrigt prövade i punkterna 282–296 i det angripna beslutet.

166 Av de skäl som anförts ovan i punkt 165 saknas det i vart fall grund för den invändning om rättsstridighet avseende artikel 4 f i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som RAS framställt alternativt. Såsom konstaterats har kommissionen nämligen av den omständigheten att

denna bestämmelse i nämnda beslut inte har beaktats inte dragit slutsatsen att den omtvistade ersättningen inte var förenlig med artikel 106.2 FEUF. Följaktligen kan av tillämpningen i det angripna beslutet av artikel 4 f i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse inte slutsatsen dras att denna bestämmelse medför en otillåten begränsning av räckvidden av artikel 106.2 FEUF.

- 167 Talan kan följaktligen inte vinna bifall såvitt avser den tredje grundens tredje del. Talan kan således inte bifallas på den tredje grunden i dess helhet.

Den fjärde grunden: Kommissionens felaktiga rättstillämpning och uppenbart oriktiga bedömning i samband med kvalificeringen som företag i svårigheter, åsidosättande av artikel 106.2 FEUF och invändning om rättsstridighet avseende punkt 9 i rambestämmelserna

- 168 Den fjärde grunden innehåller två delgrunder. RAS har genom den fjärde grundens första delgrund gjort gällande att kommissionen felaktigt fann att villkoren för att kvalificera Saremar som ett företag i svårigheter var uppfyllda, särskilt med hänsyn till de kriterier som fastställs i punkterna 9–11 i riktlinjerna för undsättning och omstrukturering. Genom den fjärde grundens andra delgrund har RAS gjort en invändning om rättsstridighet avseende punkt 9 i 2011 års rambestämmelser i den mening som avses i artikel 277 FEUF. Den har i detta avseende gjort gällande att den punkten – för det fall att den ska tolkas så, att ett företag i svårigheter aldrig kan få ersättning för offentliga tjänster – är rättsstridig och åsidosätter artikel 106.2 FEUF.

- 169 Kommissionen har som svar, med stöd av CIN, för det första ifrågasatt relevansen av de uppgifter som RAS framhållit inom ramen för den första delgrunden för att visa att Saremar vid tidpunkten för de berörda omständigheterna inte var ett företag i svårigheter. Kommissionen har för det andra vad gäller den fjärde grundens andra delgrund gjort gällande att punkt 9 i 2011 års rambestämmelser inte begränsar räckvidden av artikel 106.2 FEUF, utan tvärtom säkerställer de mål som eftersträvas med denna artikel.

- 170 Det ska inledningsvis framhållas att förevarande grund avser punkterna 261–280 i det angripna beslutet, där kommissionen undersökte om den omtvistade ersättningen var förenlig med artikel 107.3 c FEUF, i vilken det föreskrivs att stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner kan anses vara förenligt med den inre marknaden, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset. Kommissionens prövning består av två etapper. Kommissionen har för det första i punkterna 262–270 i det angripna beslutet undersökt om Saremar kunde anses som ett företag i svårigheter på grundval av punkterna 10 och 11 i riktlinjerna för undsättning och omstrukturering och drog i detta avseende slutsatsen att det förhöll sig på så sätt. För det andra undersökte kommissionen i punkterna 271–280 i det beslutet om den omtvistade ersättningen uppfyller villkoren i samma riktlinjer som ska vara uppfyllda för att ett stöd till ett företag i svårigheter ska kunna anses som ett stöd i den mening som avses i artikel 107.3 c FEUF. Denna prövning ledde till en negativ slutsats (punkt 280 i det angripna beslutet).

- 171 Inom ramen för den fjärde grundens två delgrunder har RAS inte – inte ens alternativt – ifrågasatt den slutsats som kommissionen drog i punkt 280 i det angripna beslutet om att det omtvistade stödet är oförenligt med den inre marknaden. RAS har genom denna grund enbart ifrågasatt den omständigheten att Saremar kan kvalificeras som ett företag i svårigheter, det vill säga underförstått, men med nödvändighet, det förhållandet att den omtvistade ersättningen omfattas av tillämpningsområdet för artikel 107.3 c FEUF. Det kan således anses att RAS genom förevarande grund i själva verket har ifrågasatt det förhållandet att förenligheten av den omtvistade ersättningen ska bedömas mot bakgrund av denna bestämmelse och inte mot bakgrund av artikel 106.2 FEUF.

- 172 Mot bakgrund av vad som anförts ovan ska påpekas att kommissionen, oavsett vilken ståndpunkt som den intar i denna fråga, under alla omständigheter i punkterna 282–296 i det angripna beslutet, för det fall att Saremar inte var ett företag i svårigheter, har undersökt om den omtvistade ersättningen kunde

anses vara förenlig med artikel 106.2 FEUF med hänsyn till kriterierna i 2011 års rambestämmelser. Denna undersökning föranledde kommissionen att dra en negativ slutsats. Även om kommissionen inte hade undersökt huruvida nämnda ersättning är förenlig med artikel 107.3 c FEUF mot bakgrund av riktlinjerna för undsättning och omstrukturering, skulle den följaktligen inom ramen för tillämpningen av artikel 106.2 FEUF i vart fall ha dragit slutsatsen att den är oförenlig. RAS har under dessa förhållanden inte visat vilken inverkan de felaktigheter som kommissionen gjort sig skyldig till och som avses i förevarande grund kan ha på lagenligheten av det angripna beslutet. Talan kan därför inte vinna bifall på denna grund, eftersom grunden saknar verkan.

- 173 Av de skäl som anförs nedan i punkterna 174–203 kan de argument som RAS åberopat till stöd för den grundens samtliga delgrunder i vilket fall som helst inte godtas.
- 174 Vad gäller den fjärde grundens första delgrund bör påpekas att kommissionen, tvärtemot vad RAS hävdade, inte gjorde en felaktig tillämpning av punkterna 9–11 i riktlinjerna för undsättning och omstrukturering när den fann att villkoren för att kvalificera Saremar som ett företag i svårigheter var uppfyllda.
- 175 För det första har RAS utan framgång åberopat den omständigheten att minskningen av kapitalet i Saremar berodde på en faktor som inte hade något samband med förvaltningen av företaget och som inte kunde förutses, nämligen nedskrivningen av Saremars fordran mot Tirrenia.
- 176 Enligt artikel 10 a i riktlinjerna för undsättning och omstrukturering anses ett företag "[o]avsett storlek ... principiellt" befinna sig i svårigheter om det är fråga om ett bolag med begränsat personligt ansvar för bolagsmännen, "när över hälften av det tecknade kapitalet har förlorats och mer än en fjärdedel av detta kapital förlorats under de senaste tolv månaderna". RAS har emellertid inte bestritt att, såsom kommissionen konstaterat i punkt 264 i det angripna beslutet, Saremars kapital, under de senaste tolv månaderna som föregick den tidpunkt vid vilken den omtvistade ersättningsåtgärden vidtogs, minskat med mer än 80 procent. Kommissionen hade följaktligen ett mycket begränsat utrymme för skönsmässig bedömning i förevarande fall att avgöra om Saremar skulle kvalificeras som ett företag i svårigheter.
- 177 Av fast rättspraxis följer visserligen att kommissionen inte genom att anta uppföranderegler såsom riktlinjerna för undsättning och omstrukturering kan avstå från att utöva det utrymme för skönsmässig bedömning som den har tilldelats för att bedöma det statliga stödets förenlighet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 juli 2016, Kotnik m.fl., C-526/14, EU:C:2016:570, punkt 41). Vidare tyder uttrycket "principiellt", i punkt 10 a i dessa riktlinjer på att det kan förekomma särskilda fall där ett företag i undantagsfall inte kommer att anses som ett företag i svårigheter av kommissionen när kapitalet i bolaget minskat i en sådan omfattning som anges i denna punkt.
- 178 Det ankom emellertid inte på kommissionen i förevarande fall att beakta orsakerna till den minskning i Saremars kapital som RAS gjort gällande. Såsom framgår av punkt 9 i samma riktlinjer är begreppet företag i svårigheter ett objektiva begrepp som enbart ska bedömas mot bakgrund av konkreta indicier vad gäller det berörda företagens ekonomiska och finansiella situation som visar att sistnämnda "[inte] kan hejda förluster som utan ingripanden från de offentliga myndigheterna leder till att företaget med största sannolikhet försätts i konkurs på kort eller medellång sikt." Om kommissionen skulle vara tvungen att beakta de omständigheter som RAS åberopat för att utesluta kvalificeringen som ett företag i svårigheter, skulle den ändamålsenliga verkan med undantaget i artikel 107.3 c FEUF kunna äventyras. Det ska i detta avseende påpekas att nedskrivningen av fordringar i samband med ett konkursförfarande, bland annat fordringar mot det tidigare moderbolaget till företaget, såsom kommissionen påpekat, utgör en risk i näringsverksamhet som inte är exceptionell och som kan medföra oöverstigliga svårigheter för det berörda företaget.

- 179 För det andra saknar även RAS påstående att Saremar skulle ha uppvisat en vinst på 134 000 euro om fordran mot Tirrenia inte hade skrivits ned betydelse. Av ovan i punkt 178 anförda skäl påverkar inte nedskrivningen av fordran – som medförde ett underskott för Saremar år 2010 och som påstås inte ha något samband med förvaltningen av Saremar och som var exceptionell – konstaterandet av förekomsten av detta underskott och dess storlek.
- 180 För det tredje gjorde sig kommissionen varken skyldig till felaktig rättstillämpning eller en uppenbart oriktig bedömning när den inte beaktade det av RAS påstådda förhållandet att Saremar år 2012 kunde ha beviljats ett lån av en bank. Detta förhållande utgjorde inte en särskild omständighet som borde ha föranlett kommissionen att, som ett undantag från punkt 10 a i riktlinjerna för undsättning och omstrukturering, underlåta att kvalificera företaget som ett företag i svårigheter. Såsom kommissionen framhållit beviljades lånet trots att RAS hade tillkännaggett sin avsikt att ingripa till förmån för Saremar, särskilt genom att inom ramen för det regionala beslutet nr 36/6 föreskriva att det omtvistade kapitaltillskottet ska genomföras. Det ska under alla omständigheter påpekas att beviljandet av lånet är en omständighet som lika mycket kan tyda på att Saremar hade svårigheter att finansiera sin verksamhet med egna medel som på den tillit företaget kunde framkalla hos sina fordringsägare. Det var följaktligen svårt för kommissionen att dra en entydig slutsats av den omständigheten.
- 181 För det fjärde har kommissionen, tvärtemot vad RAS hävdade, i punkt 267 i det angripna beslutet inte konstaterat att Saremar gjort ökande förluster, utan att den lidit kontinuerliga förluster. Även om det stämmer att Saremar år 2011 uppvisade en nettovinst på 2 523 439 euro, påpekade kommissionen emellertid att denna nettovinst inte gjorde det möjligt att täcka det underskott som redovisades år 2010, vilket var dubbelt så stort, och att Saremar år 2012, det vill säga det år då stödet hade tilldelats, även uppvisade ett underskott på 1,7 miljoner euro som utan utbetalning av den omtvistade ersättningen uppgick till 13 miljoner euro. Följaktligen är konstaterandet beträffande kontinuerliga förluster under den berörda perioden inte felaktigt. I punkt 11 i riktlinjerna för undsättning och omstrukturering anges inte kontinuerliga förluster bland de omständigheter som gör det möjligt att fastställa att ett företag är i svårigheter, utan enbart ökande förluster. Av ordalydelsen i punkt 11 framgår emellertid att förteckningen över de omständigheter som anges endast är vägledande. Kommissionen gjorde sig således varken skyldig till en felaktig rättstillämpning eller till en oriktig bedömning när den fann att förekomsten av kontinuerliga förluster utgör en relevant omständighet i samband med kvalificeringen av Saremar som ett företag i svårigheter. Av samma skäl kan i förevarande fall avsaknaden av andra omständigheter som anges i punkt 11, tvärtemot vad RAS hävdade, inte anses styrka att det föreligger en uppenbart oriktig bedömning. Av punkterna 175–180 ovan framgår under alla förhållanden att kommissionen, utan att begå något fel, fann att Saremar uppfyllde det villkor som fastställs i punkt 10 a i samma riktlinjer för att kvalificeras som företag i svårigheter och att detta konstaterande i sig räckte för att medföra en sådan kvalificering. Ovannämnda argument är således verkningslösa, i det att de avser kommissionens tillämpning av punkt 11 i nämnda riktlinjer.
- 182 För det femte kan slutligen den omständigheten att kommissionen, i punkterna 266–268 i det angripna beslutet konstaterat att Saremars finansiella svårigheter hade varit allvarigare och skulle ha äventyrat företagets verksamhet om inte denna myndighet hade ingripit finansiellt, tvärtemot vad RAS hävdade, inte innebära att varje företag som uppvisar underskott som är kopplade till kostnaderna för offentliga tjänster ska kvalificeras som företag i svårigheter.
- 183 För det första framgår det av punkterna 264 och 266 i det angripna beslutet att storleken på det underskott som Saremar skulle ha uppvisat vid avsaknad av utbetalning av den omtvistade ersättningen enbart bekräftar företagets svårigheter som kommissionens fastställt på grundval av andra omständigheter. Det framgår särskilt av punkt 264 i det beslutet att det var minskningen av kapitalet i Saremar under de senaste tolv månaderna som föregick vidtagandet av den omtvistade ersättningsåtgärden som enligt kommissionen utgjorde en avgörande omständighet som i sig räckte för att kvalificera företaget som ett företag i svårigheter. Såsom RAS emellertid själv gjort gällande beror inte kapitalminskningen på en rörelseförlust hos Saremar som uppkommit till följd av de

uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster som tilldelats företaget, utan på nedskrivningen av dess fordringar mot Tirrenia. I övrigt har kommissionen även betraktat den kontinuerliga karaktären av de förluster som Saremar lidit under år 2010 som ett tecken på dess svåra situation.

- 184 Dessutom är begreppet företag i svårigheter som definieras i punkt 9 i riktlinjerna för undsättning och omstrukturering, såsom anförts ovan i punkt 178, ett objektiva begrepp som enbart ska bedömas mot bakgrund av konkreta indicier vad gäller det berörda företagens ekonomiska och finansiella situation. Orsaken till företagets underskott som särskilt sammanhänger med tillhandahållandet av offentliga tjänster kan följaktligen inte utgöra en relevant omständighet när det gäller att avgöra om ett företag är i svårigheter.
- 185 För övrigt grundar sig RAS argument på det felaktiga antagandet att Saremars situation, vid tidpunkten för vidtagandet av den omtvistade ersättningsåtgärden, kan jämföras med situationen för ett företag, vars underskott har uppkommit till följd av att ersättning för offentliga tjänster som beviljats tidigare inom ramen för fastställandet av villkoren för motsvarande uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster inte har betalats ut. I förevarande fall uteslöt emellertid villkoren för de uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster som tilldelats Saremar, såsom anförts ovan i punkterna 105–108, utbetalning av ersättning för offentliga tjänster och det sattes som mål att Saremar skulle upprätthålla budgetbalansen enbart på grundval av rörelseintäkterna. RAS vidtog först den 7 augusti 2012, efter att ha konstaterat att Saremar lidit förluster till följd av dess sjöförbindelse till fastlandet, den omtvistade ersättningsåtgärden inom ramen för en regional lag. För övrigt bör påpekas att RAS, såsom framgår av punkt 103 i det angripna beslutet, under det formella granskningsförfarandet motiverade beslutet att till en del kompensera de rörelseförluster som Saremar lidit och avbryta nämnda verksamhet med att dessa åtgärder var av avgörande betydelse för att begränsa de ekonomiska risker som var kopplade till den berörda verksamheten. Kommissionen gjorde sig under dessa förhållanden varken skyldig till felaktig rättstillämpning eller till en uppenbart oriktig bedömning när den fann att den omständigheten att den omtvistade ersättningen var absolut nödvändig för att delvis täcka Saremars rörelseförluster kunde anses som en omständighet som pekar på att företaget ska kvalificeras som ett företag i svårigheter.
- 186 Följaktligen kan av punkterna 266–268 i det angripna beslutet inte slutsatsen dras att kommissionen i alla de fall där den konstaterar att ett företag har lidit förluster till följd av dess kostnader för offentliga tjänster nödvändigtvis kommer att kvalificera företaget som ett företag i svårigheter.
- 187 Av ovanstående följer att talan under alla omständigheter inte kan bifallas såvitt avser den fjärde grundens första del.
- 188 Vad för det andra gäller den fjärde grundens andra delgrund ska påpekas att punkt 9 i 2011 års rambestämmelser i vart fall inte kan anses olagligen begränsa räckvidden av artikel 106.2 FEUF.
- 189 Det ska i detta avseende erinras om att kommissionen i punkt 9 i 2011 års rambestämmelser har anfört att stöd till företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och som befinner sig i svårigheter ska bedömas mot bakgrund av riktlinjerna för undsättning och omstrukturering.
- 190 Kommissionen har i punkt 269 i det angripna beslutet tillämpat punkt 9 i 2011 års rambestämmelser genom att ange följande:

”Enligt punkt 9 i 2011 års rambestämmelser ska ersättning för offentliga tjänster som tilldelas företag i svårigheter bedömas mot bakgrund av riktlinjerna för undsättning och omstrukturering. Eftersom villkoren i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse inte är uppfyllda, ska den ersättning som Saremar erhåller [för att åtgärda svårigheterna] avseende de två aktuella färjeförbindelserna bedömas mot bakgrund av [nämnda riktlinjer] för att fastställa om den kan anses vara förenlig med den inre marknaden i enlighet med artikel 107.3 FEUF.”

- 191 Det ska inledningsvis konstateras att RAS, såsom kommissionen för övrigt anför i sin duplik, själv har begränsat räckvidden av sin invändning om rättsstridighet. Såsom RAS anför i repliken ska punkt 9 i 2011 års rambestämmelser anses vara rättsstridig för det fall att den inte gör det möjligt att mot bakgrund av artikel 106.2 FEUF bedöma en ersättning som täcker underskott hos ett företag i svårigheter som uppkommer till följd av skillnaden mellan kostnaderna för tillhandahållandet av en offentlig tjänst och det stöd som erhålls i detta avseende. RAS anser däremot inte att nämnda punkt är rättsstridig, i den mån den ska tolkas så, att ersättning som tilldelats för att täcka underskott hos ett företag i svårigheter som uppkommit till följd av annan verksamhet än den som omfattas av uppdragen att tillhandahålla offentliga tjänster inte omfattas av artikel 106.2 FEUF.
- 192 Med detta sagt saknas grund för den invändning om rättsstridighet som RAS framfört, oavsett hur punkt 9 i 2011 års rambestämmelser ska tolkas.
- 193 Såsom redan anförts ovan i punkt 137 medger inte det utrymme för skönsmässig bedömning som medlemsstaterna har, när det gäller fastställandet av ett uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster och de villkor på vilka uppdraget ska fullgöras, att de nationella myndigheterna missbrukar begreppet tjänster av allmänt ekonomiskt intresse enbart i syfte att möjliggöra för företag att omfattas av det undantag som föreskrivs i artikel 106.2 FEUF.
- 194 I detta avseende följer av fast rättspraxis att det för att villkoren för att tillämpa artikel 106.2 FEUF ska vara uppfyllda, krävs att företaget, om de omtvistade rättigheterna eller stöden inte beviljas, hindras från att fullgöra de särskilda uppgifter som det har tilldelats eller att dessa rättigheter eller stöd vidmakthålls för att rättighetshavaren under ekonomiskt godtagbara villkor ska kunna fullgöra de uppgifter av allmänt ekonomiskt intresse som denne har tilldelats (se dom av den 1 juli 2010, M6 och TF1/kommissionen, T-568/08 och T-573/08, EU:T:2010:272, punkt 138 och där angiven rättspraxis). För att kunna tillämpa undantaget i denna bestämmelse krävs följaktligen att den ekonomiska och finansiella situationen för det företag som omfattas av nämnda rättigheter eller stöd vid den tidpunkt då de beviljas möjliggör för företaget att faktiskt fullgöra de uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster som det tilldelats. I motsatt fall kan undantaget i artikel 106.2 FEUF berövas sin ändamålsenliga verkan och följaktligen berättigande, så att risken för en tillämpning av medlemsstaterna av begreppet tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som innebär missbruk inte kan förhindras.
- 195 Såsom kommissionen emellertid med rätta – och med hänvisning till punkterna 68–71 i riktlinjerna för undsättning och omstrukturering – anför, är fortlevnaden av ett företag i svårigheter i den mening som avses i riktlinjerna hotad inom en relativt nära framtid, så att det inte kan anses kunna fullgöra de uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster som det tilldelats på ett lämpligt sätt, så länge som dess bärkraft inte är säkerställd. Under dessa förhållanden kan det stöd som beviljats ett sådant företag i svårigheter för att kompensera de underskott som uppkommit till följd av fullgörandet av nämnda uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster inte omfattas av undantaget i artikel 106.2 FEUF, utan enbart, i förekommande fall, av undantaget i artikel 107.3 c FEUF.
- 196 Inom ramen för villkoren för tillämpning av artikel 106.2 FEUF som bland annat kräver att ersättningen står i strikt proportion i förhållande till kostnaderna för de offentliga tjänsterna, möjliggör ersättningen inte att säkerställa att motsvarande uppdrag genomförs till följd av de svårigheter som företaget har. Däremot kan en sådan ersättning bidra till att säkerställa det berörda företagets bärkraft, under förutsättning att de villkor för tillämpning av artikel 107.3 c FEUF som anges i riktlinjerna för undsättning och omstrukturering uppfylls. Undantaget från förbudet mot statligt stöd som föreskrivs i sistnämnda bestämmelse i fördraget behåller således sin ändamålsenliga verkan och följaktligen sitt berättigande.

- 197 Kommissionen har – genom att i punkt 9 i 2011 års rambestämmelser ange att stöd till de företag i svårigheter som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse ska bedömas mot bakgrund av riktlinjerna för undsättning och omstrukturering – inte olagligen begränsat räckvidden av artikel 106.2 FEUF. Kommissionen har följaktligen inte heller överskridit gränserna för sin behörighet.
- 198 De argument som RAS fört fram till stöd för invändningen om rättsstridighet kan inte föranleda någon annan bedömning.
- 199 För det första kan den omständigheten att hänvisningen i punkt 9 i 2011 års rambestämmelser inte återfinns i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse varken tyda på en inkonsekvens i den rättsliga ram som kommissionen fastställt för tillämpning av artikel 106.2 FEUF eller på en diskriminerande behandling från kommissionens sida. För det första är syftet med beslutet, såsom kommissionen anfört, att fastställa de villkor på vilka ersättning för offentliga tjänster som omfattas av artikel 106.2 FEUF kan omfattas av ett undantag från anmälningsskyldigheten och således kan anses vara förenliga, utan att institutionen behöver undersöka dem. En hänvisning till den rättsliga ram inom vilken kommissionen ska undersöka stöd till företag i svårigheter som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse saknar således föremål i samband med ett sådant beslut. För det andra kan ett stöd som beviljats ett företag i svårigheter som har fått i uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster i vart fall, såsom anförts ovan i punkt 195, inte uppfylla de mål som eftersträvas med undantaget i artikel 106.2 FEUF. Det kan följaktligen i än mindre grad beviljas inom ramen för 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som per definition enbart kan avse ersättning för offentliga tjänster som anses uppfylla dessa mål. Av samma skäl befinner sig inte ersättning för offentliga tjänster på vilka 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse är tillämpligt i en situation som kan jämföras med den i vilken stöd beviljats företag i svårigheter som tillhandahåller offentliga tjänster.
- 200 Av ovan i punkt 113 nämnda rättspraxis framgår att lagenligheten av punkt 9 i 2011 års rambestämmelser enbart ska bedömas mot bakgrund av artikel 106.2 FEUF och artikel 107.3 c FEUF och inte mot bakgrund av tidigare beslutspraxis som för övrigt, såsom kommissionen anfört, kan ändras. Följaktligen saknar hänvisningen till SNCM-beslutet i förevarande fall relevans. RAS kan inte heller åberopa punkterna 55–71 i dom av den 11 september 2012, *Corsica Ferries France/kommissionen* (T-565/08, EU:T:2012:415). I dessa punkter prövade tribunalen inte frågan om det kapitaltillskott som undersöktes i SNCM-beslutet skulle bedömas mot bakgrund av artikel 87.3 c EG eller mot bakgrund av artikel 86.2 EG som var i kraft vid tidpunkten för omständigheterna i målet, då nämnda fråga inte uppkom i det målet.
- 201 Såsom redan har konstaterats i punkt 113 ovan framgår under alla omständigheter särskilt av punkt 253 i SNCM-beslutet att den åtgärd som kommissionen har kvalificerat som ersättning för offentliga tjänster tillåtits inom ramen för det avtal som ingåtts mellan SNCM och de franska myndigheterna och därefter betalats ut inom ramen för en omstruktureringsplan. För övrigt framgår det inte av SNCM-beslutet att SNCM, vid den tidpunkt då avtalet hade ingåtts och således nämnda åtgärd i princip hade godkänts, kunde anses som ett företag i svårigheter. Den åtgärd som det rörde sig om i det beslutet kunde således inte jämföras med den omtvistade ersättningen som beviljades först efter det att RAS hade konstaterat att Saremar hade svårigheter till följd av tillhandahållandet av färjeförbindelser till fastlandet.
- 202 Slutligen framgår av de ovannämnda punkterna 194–196 att för det fall att det berörda företags underskott har uppkommit till följd av de skyldigheter att tillhandahålla offentliga tjänster som ålagts företaget, det härav inte nödvändigtvis följer, tvärt emot vad RAS hävdar, att förenligheten av ersättningen för detta underskott alltid ska undersökas mot bakgrund av artikel 106.2 FEUF, vid äventyr att det annars skulle bli omöjligt att tillhandahålla subventionerande offentliga tjänster.

- 203 Mot bakgrund av vad som anförts ovan följer att punkt 9 i 2011 års rambestämmelser i vilket fall som helst inte är rättsstridig av den anledningen att kommissionen genom denna punkt felaktigt har begränsat räckvidden av artikel 106.2 FEUF och följaktligen överskridit sin behörighet. Det angripna beslutet är följaktligen inte heller rättsstridigt på den grunden.
- 204 Talan kan således inte vinna bifall såvitt avser den fjärde grundens andra del och talan kan följaktligen inte bifallas på den fjärde grunden i dess helhet.

Den femte grunden: Kommissionen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning och uppenbart oriktig bedömning när den fann att den omtvistade ersättningen inte uppfyllde kraven i 2011 års rambestämmelser

- 205 RAS har till stöd för den femte grunden gjort gällande dels att de principer som fastställs i punkterna 14, 19, 20, 24, 39 och 60 i 2011 års rambestämmelser inte är tillämpliga på den omtvistade ersättningen, dels att nämnda principer i vart fall har beaktats i förevarande fall.
- 206 Kommissionen har med stöd av CIN som svar gjort gällande att den femte grunden avser överflödiga skäl och att den omtvistade ersättningen med hänsyn till de argument som redan framförts inom ramen för andra grunder inte kan anses vara förenlig med 2011 års rambestämmelser.
- 207 Eftersom de argument som RAS framfört inom ramen för förevarande grund huvudsakligen är argument som redan har underkänts i samband med prövningen av den andra, den tredje och den fjärde grunden, kan talan inte heller bifallas såvitt avser förevarande grund, och detta av följande skäl.
- 208 Vad för det första avser de överväganden som RAS anført för att visa att det andra Altmarkvillkoret var uppfyllt, hänvisar tribunalen till punkterna 110–121 ovan som anger skälen till att dessa överväganden ska underkännas.
- 209 För att visa att de villkor som uppställs i punkterna 14, 19, 20, 24, 39 och 60 i 2011 års rambestämmelser inte är tillämpliga i tiden (*ratione temporis*) på den omtvistade ersättningen, har RAS för det andra hänvisat till den argumentation som den framfört inom ramen för den tredje grundens första delgrund till stöd för sitt påstående att 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse inte heller var tillämpligt i tiden (*ratione temporis*) på ersättningen. Det är i detta avseende tillräckligt att hänvisa till punkterna 142–145 ovan som anger skälen till att denna argumentation ska underkännas.
- 210 För det tredje kan RAS uppenbarligen inte åberopa punkt 61 i 2011 års rambestämmelser där det anges att de principer som fastställs i punkterna 14, 19, 20, 24, 39 och 60 i rambestämmelserna inte är tillämpliga på stöd som uppfyller de villkor som anges i artikel 2.1 i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Såsom redan anförts ovan i punkt 156 gör den omständigheten att den omtvistade ersättningen uppfyller de tröskelvärden som föreskrivs i artikel 2.1 d i det beslutet det enbart möjligt att fastställa att ersättningen omfattas av beslutets tillämpningsområde. Den gav däremot ingen möjlighet att fastställa att den uppfyllde villkoren. Punkt 61 i rambestämmelserna är följaktligen inte tillämplig på en sådan ersättning och kommissionen har i förevarande fall således med rätta tillämpat de principer som anges i punkterna 14, 19, 20, 24, 39 och 60 i rambestämmelserna.
- 211 Vad för det fjärde slutligen avser beaktandet av de principer som förskrivs i punkterna 14, 19, 20, 24, 39 och 60 i 2011 års rambestämmelser, kan det konstateras att kommissionen i punkterna 285 och 286 i det angripna beslutet under alla förhållanden med rätta slog fast att den omtvistade ersättningen bland annat inte uppfyllde de krav som anges i punkt 16 d och e i samma rambestämmelser. I motsats till dessa krav innehåller RAS beslut avseende uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster inte någon beskrivning av ersättningsmekanismen och parametrarna för att beräkna, övervaka och se över ersättningen eller åtgärder för att undvika och återkräva eventuell

överkompensation. Med hänsyn till att dessa krav inte har uppfyllts, vilka är av avgörande betydelse för att avgöra om den omtvistade åtgärden utgör en ersättning för offentliga tjänster som är förenlig med den inre marknaden mot bakgrund av artikel 106.2 FEUF kan följaktligen ett eventuellt beaktande av de principer som fastställs i punkterna 14, 19, 20, 24, 39 och 60 i rambestämmelserna inte vara avgörande. RAS har för övrigt inte visat att kommissionen gjorde sig skyldig till en uppenbart oriktig bedömning när den fann att kraven på beräkning av nettokostnaderna för skyldigheten att tillhandahålla offentliga tjänster på grundval av nettokostnader som undvikits, som återfinns i punkt 24 i rambestämmelserna, inte var uppfyllda i förevarande fall. Det förhåller sig på samma sätt vad gäller avsaknaden i förevarande fall av incitament som krävs i punkt 39 i de berörda rambestämmelserna som syftar till att främja ett effektivare tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse vid fastställandet av ersättningsmetoden.

212 Av det ovan anförda framgår att talan inte kan vinna bifall såvitt avser den femte grunden.

Den första grunden: Åsidosättande av artikel 106.2 FEUF och felaktig bedömning av definitionen av de skyldigheter att tillhandahålla offentliga tjänster som ålagts Saremar

213 RAS har inom ramen för den första grunden för det första gjort gällande att kommissionen såväl inom ramen för tillämpningen av Altmarkvillkoren som av artikel 106.2 FEUF gjorde en felaktig definition av skyldigheten att tillhandahålla offentliga tjänster som ålagts Saremar, genom att slå fast att den enbart var av tariffär karaktär. RAS har för det andra gjort gällande att kommissionen överskred den behörighet som den tillerkänts enligt rättspraxis inom ramen för tillämpningen av artikel 106.2 FEUF när den gjorde en bedömning i sak och en bedömning av lämpligheten vad gäller de behov som skyldigheten att tillhandahålla offentliga tjänster uppfyllde, och inte en kontroll som enbart omfattade RAS val och som är begränsad till en uppenbart felaktig bedömning.

214 Kommissionen har med stöd av CIN genmält att den inte har gjort sig skyldig till någon felaktig bedömning när det gäller den skyldighet att tillhandahålla offentliga tjänster som ålagts Saremar samt att den inte har överskridit sin behörighet.

215 Det ska påpekas att de invändningar som framförts inom ramen för förevarande grund, såsom sökanden för övrigt erkänt under förhandlingen, inte skiljer sig från liknande invändningar som gjordes inom ramen för den andra grunden. RAS har till stöd för den aktuella grundens första delgrund bland annat gjort gällande att kommissionen vid tillämpningen av det första Altmarkkriteriet gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning och uppenbart felaktig bedömning när det gäller definitionen av behovet av offentliga tjänster och den skyldighet att tillhandahålla offentliga tjänster som ålagts Saremar. Dessa invändningar saknar emellertid verkan av de skäl som anförs ovan i punkterna 122–132.

216 Det stämmer att förevarande grund inte enbart avser kommissionens tillämpning av det första Altmarkvillkoret, utan även dess prövning av förenligheten av den omtvistade ersättningen inom ramen för artikel 106.2 FEUF, särskilt med hänsyn till dels 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, dels 2011 års rambestämmelser. Av prövningen av den tredje och den femte grunden i punkterna 133–167 och 205–212 ovan framgår emellertid att det var riktigt av kommissionen att anse att den omtvistade ersättningen varken var förenlig med kraven i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller kraven i 2011 års rambestämmelser på andra grunder än de som anfördes till stöd för bedömningen av definitionen av behovet av offentliga tjänster i förevarande fall och den skyldighet att tillhandahålla offentliga tjänster som ålagts Saremar. Följaktligen påverkar denna omständighet, även om det antas att bedömningen är felaktig eller att behörighet saknades i detta avseende, inte lagenligheten av kommissionens tillämpning i förevarande fall av artikel 106.2 FEUF.

- 217 Mot denna bakgrund saknar den första grunden i sin helhet verkan, och talan kan således inte vinna bifall såvitt avser den grunden.

Den andra delen av talan som avser den del av det angripna beslutet som rör det omtvistade kapitaltillskottet

- 218 I den andra delen av talan har sökanden formellt sett anfört en enda grund avseende uppenbart felaktig bedömning och åsidosättande av artikel 107.1 FEUF och artikel 106.2 FEUF samt åsidosättande av motiveringsskyldigheten inom ramen för bedömningen av huruvida det omtvistade kapitaltillskottet är förenligt med kriteriet privat investerare i en marknadsekonomi. Av de skäl som anförts ovan i punkt 69 kan det således anses att sökanden i själva verket har anfört två grunder, den ena avseende åsidosättande av motiveringsskyldigheten, den andra avseende felaktig rättstillämpning och uppenbart felaktig bedömning.

Den första grunden: Åsidosättande av motiveringsskyldigheten

- 219 RAS har inom ramen för förevarande grund klandrat kommissionen för att inte ha anfört varför den inte beaktat den omständigheten att den omtvistade rekapitaliseringen enbart utgjorde ett återställande av ekonomiska medel som redan ingår i Saremars tillgångar.
- 220 Det ska i detta avseende erinras om att det, såsom anförts ovan i punkt 79, av rättspraxis följer att kommissionen inte har skyldighet att underkänna varje argument som parterna framfört under det administrativa förfarandet. Motiveringsskyldigheten kan framför allt inte medföra en skyldighet för kommissionen att ta ställning till omständigheter som uppenbarligen är irrelevanta, som saknar betydelse eller som uppenbart saknar direkt samband med saken (se dom av den 1 juli 2008, Chronopost och La Poste/UFEX m.fl., C-341/06 P och C-342/06 P, EU:C:2008:375, punkt 89 och där angiven rättspraxis).
- 221 I förevarande fall framgår för det första klart av kommissionens analys i punkterna 235–245 i det angripna beslutet att kommissionen fann att det omtvistade kapitaltillskottet utgör en överföring av medel. Såsom anges nedan i punkterna 225–237 saknas det för det andra grund för RAS argument att den omtvistade rekapitaliseringen enbart utgör ett återställande av ekonomiska medel som redan ingår i Saremars tillgångar, eftersom det omtvistade kapitaltillskottet, trots att det utgjorde ett ”återställande” av Saremars tillgångar, icke desto mindre uppenbarligen utgör ett finansiellt tillskott av offentliga medel. Kommissionen kunde följaktligen inte vara skyldig att besvara detta argument och talan kan till följd därav inte vinna bifall såvitt avser den första grunden.

Den andra grunden: Felaktig rättstillämpning och oriktig bedömning

- 222 Den andra grunden består av tre delar. RAS har genom den första delgrunden anfört att kommissionen har gjort sig skyldig till en uppenbart felaktig bedömning rörande karaktären av de medel som motsvarar det omtvistade kapitaltillskottet och till följd därav åsidosatt artikel 107.1 FEUF och artikel 106.2 FEUF. Den andra grundens andra delgrund avser uppenbart oriktig bedömning vid tillämpningen av kriteriet privat investerare i en marknadsekonomi. Den andra grundens tredje delgrund avser en uppenbart oriktig bedömning avseende förenligheten av det omtvistade kapitaltillskottet.
- 223 Kommissionen anser, med stöd av CIN, att denna argumentation saknar grund.

– *Den andra grundens första delgrund: Uppenbart felaktig bedömning vad gäller karaktären av de medel som motsvarar det omtvistade kapitaltillskottet samt åsidosättande av artikel 107.1 FEUF och artikel 106.2 FEUF*

- 224 RAS har inom ramen för den andra grundens första delgrund först gjort gällande att kommissionen har underlåtit att beakta den omständigheten att storleken på det omtvistade kapitaltillskottet motsvarade Saremars fordringar mot Tirrenia, och således inte hade något samband med de färjeförbindelser som Saremar ombesörjde till fastlandet. RAS anser således att denna kapitalökning enbart utgör ett återställande av ekonomiska medel som hade frångått detta företag efter det att Tirrenia hade satts under tvångsförvaltning. Denna åtgärd utgör därför inte ett tillskott av nya offentliga medel och följaktligen inte ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 107 FEUF.
- 225 Tribunalen finner att denna anmärkning saknar fog.
- 226 Det ska för det första erinras om att det av fast rättspraxis framgår att statliga åtgärder i artikel 107.1 FEUF definieras med utgångspunkt i vilka verkningar de har (se dom av den 19 mars 2013, Bouygues och Bouygues Télécom/kommissionen m.fl. och kommissionen/Frankrike m.fl., C-399/10 P och C-401/10 P, EU:C:2013:175, punkt 102 och där angiven rättspraxis). Vid bedömningen av förekomsten av en ekonomisk fördel mot bakgrund av kriteriet privat investerare i en marknadsekonomi var det i förevarande fall följaktligen inte relevant för kommissionen att pröva om det omtvistade kapitaltillskottet motsvarade den ena eller den andra av Saremars verksamheter. Såsom kommissionen anfört var detta kapitaltillskott per definition till fördel för företagets samtliga verksamheter. RAS har slutligen inte redogjort för varför den anser att enbart kopplingen till Saremars verksamhet på färjeförbindelserna till fastlandet i förevarande fall skulle göra det möjligt att motivera tillämpningen av kriteriet privat investerare i en marknadsekonomi. Eftersom dessa färjeförbindelser ombesörjdes av Saremar för att fullgöra ett uppdrag att tillhandahålla offentliga tjänster som RAS tilldelat, hänförde sig en finansiering av dessa färjeförbindelser av denna offentliga myndighet nödvändigtvis till dess egenskap av myndighet och inte till dess egenskap av aktieägare i Saremar.
- 227 För det andra råder det inte något tvivel om att det omtvistade kapitaltillskottet utgjorde en överföring av offentliga medel till fördel för Saremar, även om syftet med överföringen av medel var att kompensera förlusten av tidigare medel. Såsom redan erinrats om ovan i punkt 226 definieras statliga åtgärder i artikel 107.1 FEUF med utgångspunkt i vilka verkningar de har och inte med utgångspunkt i deras ändamål. RAS har emellertid inte bestritt att de medel som enligt den myndigheten ingick i Saremars tillgångar och som detta kapitaltillskott avsåg att "återställa" inte längre var tillgängliga vid den tidpunkten då det omtvistade kapitaltillskottet beslutades. Själva begreppet återställande som RAS har använt visar att sökanden var medveten om att det i förevarande fall rörde sig om ett tillskott av nya medel. Det ska under alla omständigheter påpekas att RAS uppfattning att dessa medel redan ingick i Saremars tillgångar genom att de utgjordes av fordringar mot det tidigare moderbolaget är felaktig i faktiskt och rättsligt avseende. Såsom RAS själv anfört inom ramen för förevarande delgrund var syftet med det omtvistade kapitaltillskottet att göra det möjligt för företaget att återfinna sin ursprungliga kapitaliseringsgrad efter dess beslut att täcka nedskrivningen av fordringarna mot Tirrenia genom en minskning av kapitalet motsvarande storleken på dessa fordringar efter användning av den lagstadgade reserven och tidigare års vinster. Dessa nedskrivna fordringar utgjorde per definition inte längre tillgångar i Saremar, eftersom de inte kunde återkrävas, utan förluster som täcktes genom ovannämnda kapitalminskning i företaget, som i sin tur kompenenserades genom det omtvistade kapitaltillskottet (se ovan punkt 8).
- 228 Såsom kommissionen slutligen anfört som svar kunde det omtvistade kapitaltillskottet utgöra en verklig ekonomisk fördel för Saremar, eftersom Saremar, utan denna åtgärd, enbart delvis kunde återfå de medel som motsvarade storleken på fordringarna mot Tirrenia med hänsyn till nedskrivningen av dessa fordringar med 50 procent inom ramen för Tirrenias konkursförfarande.

- 229 Av det ovan anförda följer att kommissionen inte begick något fel när den prövade det omtvistade kapitaltillskottet enbart utifrån den verkan som det har och när den fann att nämnda kapitaltillskott utgjorde en överföring av statliga medel till Saremar som kunde medföra en ekonomisk fördel för sistnämnda och som vid prövningen av sistnämnda villkor krävde en tillämpning av kriteriet privat investerare i en marknadsekonomi.
- 230 RAS argument att enbart en mycket liten del av det omtvistade kapitaltillskottet – nämligen ett belopp om 824 309, 69 euro – hade betalats ut, kan uppenbarligen inte föranleda någon annan bedömning. Såsom redan anförts ovan i punkt 142 följer av fast rättspraxis att ett statligt stöd ska anses ha beviljats när de behöriga nationella myndigheterna har antagit ett juridiskt bindande beslut varmed de åtar sig att betala det berörda stödet eller när mottagaren får rätt till stödet enligt gällande lagar och andra författningar. Den omständigheten att RAS enbart har genomfört en utbetalning som motsvarar en begränsad del av det omtvistade kapitaltillskottet saknar därför betydelse för kvalificeringen av nämnda kapitaltillskott som statligt stöd.
- 231 RAS hänvisning i punkt 3.3 i kommissionens meddelande till medlemsstaterna från år 1984 med rubriken "Offentligt ägande i företag" – (Bulletin EG 9 – 1984, nedan kallat 1984 års meddelande) saknar också relevans. Tvärtemot vad RAS anført hänvisar ordalydelsen i punkterna 3.2 och 3.3 i 1984 års meddelande inte till begreppet "tillskott av nya offentliga medel", utan till begreppet "tillskott av nytt kapital". Dessutom framgår av ordalydelsen i dessa punkter i 1984 års meddelande att det för att fastställa om tillskott av nytt kapital i den mening som avses i meddelandet utgör ett statligt stöd, är nödvändigt att tillämpa kriteriet privat investerare i en marknadsekonomi, vilket motsäger RAS resonemang, som avser att visa att kommissionen inte borde ha ansett att detta kriterium är tillämpligt i förevarande fall
- 232 RAS har för det andra gjort gällande att de medel som "återställdes" genom det omtvistade kapitaltillskottet utgjorde en integrerad del av en ersättning för offentliga tjänster och därför omfattades av artikel 106.2 FEUF. Dessutom har storleken på denna ersättning redan godkänts av kommissionen i ett tidigare beslut.
- 233 Denna anmärkning saknar också relevans.
- 234 I detta avseende räcker det att erinra om att RAS, såsom konstaterats ovan i punkterna 227–229 inom ramen för den första anmärkningen, tvärtemot vad RAS har anført, genom det omtvistade kapitaltillskottet inte endast ställde medel som redan ingick i Saremars tillgångar till företagets förfogande. RAS saknar följaktligen grund för sitt påstående att den enbart återbetalade den ersättning för offentliga tjänster som ska bedömas mot bakgrund av artikel 106.2 FEUF. Denna anmärkning kan således underkännas redan av det skälet.
- 235 Det ska dessutom erinras om att det enligt fast rättspraxis ska göras åtskillnad mellan, å ena sidan, statens roll som aktieägare i ett företag och, å andra sidan, statens roll då den ägnar sig åt myndighetsutövning. Frågan huruvida kriteriet privat investerare i en marknadsekonomi är tillämpligt beror i slutändan på om den berörda medlemsstaten har beviljat ett företag en ekonomisk fördel i sin egenskap av aktieägare, och inte i sin egenskap av myndighet (se dom av den 4 september 2014, SNCM och Frankrike/Corsica Ferries France, C-533/12 P och C-536/12 P, EU:C:2014:2142, punkt 31 och där angiven rättspraxis). I förevarande fall framgår det av såväl det angripna beslutet som av ansökan att RAS för att motivera det omtvistade kapitaltillskottet konstant hänvisat till sin egenskap av aktieägare i Saremar och inte till sin egenskap av myndighet. RAS har särskilt inom ramen för den första invändningen anført att RAS, i stället för att låta de förluster som uppkom till följd av nedskrivningen av fordran mot Tirrenia påverka försäljningspriset av Saremar vid privatiseringen av företaget, valde att göra det omtvistade kapitaltillskottet för att uppnå ett högre försäljningspris för bolaget genom att förbättra dess ekonomiska ställning. RAS kan i detta sammanhang följaktligen inte åberopa sin egenskap av myndighet för att göra gällande att Saremar inte har fått en ekonomisk fördel.

- 236 Såsom RAS har vitsordat framgår det i vart fall inte av handlingarna i målet att det omtvistade kapitaltillskottet ägde rum till följd av fullgörandet av de skyldigheter som följde av de åtaganden som RAS gjort gentemot italienska staten när sistnämnda överförde äganderätten till Saremar till RAS. Det framgår särskilt inte att RAS inom ramen för denna överföring av befogenheter var skyldig att utge kompensation till Saremar i form av den del av de belopp som motsvarade den ersättning för offentliga tjänster som betalats ut mellan åren 1998 och 2008 som bolaget inte kunde återfå i samband med konkursförfarandet avseende Tirrenia. Den enda skyldighet till vilken RAS hänvisat i detta avseende under det formella granskningsförfarandet är den som föreskrivs i artikel 2446 i den italienska civilagen avseende tillskott av kapital som ska genomföras av aktieägare i ett bolag vars aktiekapital minskat under ett visst tröskelvärde, vilket endast kunde göras gällande gentemot RAS i dess egenskap av aktieägare och inte i dess egenskap av myndighet.
- 237 Även om det antas att syftet med det omtvistade kapitaltillskottet var att till Saremar återlämna de medel som motsvarade ersättningen för offentliga tjänster som företaget inte kunnat återkräva i konkursförfarandet avseende Tirrenia, kan det inte kvalificeras som ersättning för offentliga tjänster som kan omfattas av undantaget i artikel 106.2 FEUF.
- 238 Av detta följer att talan inte kan vinna bifall på den andra grundens första del.
- *Den andra grundens andra del: Uppenbart oriktig bedömning vad gäller tillämpningen av kriteriet privat investerare i en marknadsekonomi*
- 239 RAS har inom ramen för den andra grundens andra del gjort gällande att den under alla omständigheter, liksom varje annan privat investerare, agerade mycket försiktigt genom att göra ett minimalt kapitaltillskott för att uppnå ett högre försäljningspris i samband med dess privatisering. Denna åtgärd bidrog därför till att säkerställa genomförandet av den tidigare affärsplanen.
- 240 I detta avseende räcker det att konstatera att de argument som framförts inom ramen för förevarande delgrund inte kan visa att kommissionen gjorde en uppenbart oriktig bedömning när den i punkterna 236–244 i det angripna beslutet undersökte om det omtvistade kapitaltillskottet medförde en ekonomisk fördel för Saremar mot bakgrund av kriteriet privat investerare i en marknadsekonomi.
- 241 Den omständigheten att RAS beslutade att enbart en minimal del av det omtvistade kapitaltillskottet skulle betalas ut för att erhålla ett högre pris i samband med privatiseringen av Saremar och säkerställa genomförandet av den tidigare affärsplanen, kan inte ändra kommissionens slutsats i punkt 242 i det angripna beslutet att det omtvistade kapitaltillskottet inte verkar grunda sig på ekonomiska bedömningar som liknar dem som en rationell privat investerare hade gjort innan en sådan investering.
- 242 RAS har således inte bestridit att affärsplanen för åren 2011–2022, som godkändes i juli 2010, såsom kommissionen konstaterat i punkt 239 i det angripna beslutet inte uppdaterats för att ta hänsyn till de omfattande ändringar i den ekonomiska situationen som skedde efter dess godkännande, framför allt **Tirrenias insolvens, CIN:s köp av Tirrenia och uppskjutandet av privatiseringen av Saremar.**
- 243 RAS har inte heller ifrågasatt kommissionens konstaterande i punkt 240 i det angripna beslutet att denna offentliga myndighet innan den genomförde det omtvistade kapitaltillskottet inte beaktade Saremars utsikter till lönsamhet och inte heller undersökte andra alternativ till kapitaltillskottet, i synnerhet likvidation av företaget. Det ska i detta avseende påpekas att RAS hade varit tvungen att godta sistnämnda alternativ om den inte hade genomfört kapitaltillskottet. Av det regionala beslutet nr 36/6 framgår att Saremar med hänsyn till företagets kapitalnivå som understeg det lagstadgade tröskelvärde som fastställs i artikel 2446 i den italienska civilagen inte hade kunnat fortsätta bedriva

verksamhet. Under alla förhållanden saknar den omständigheten att enbart en del av det omtvistade kapitaltillskottet som RAS åberopat betalats ut betydelse, eftersom det är beslutet om beviljande av detta kapitaltillskott som ska beaktas för att fastställa huruvida det föreligger ett statligt stöd.

244 Talan kan således inte vinna bifall på den andra grundens andra del.

– Den andra grundens tredje delgrund: Felaktig rättstillämpning och uppenbart oriktig bedömning avseende prövningen av förenligheten av det omtvistade kapitaltillskottet

245 Den tredje delgrunden avser den del av det angripna beslutet i vilken kommissionen undersökt huruvida det omtvistade kapitaltillskottet är förenligt med den inre marknaden (punkterna 297–299 i beslutet) mot bakgrund av riktlinjerna avseende undsättnings- och omstruktureringsstöd. Den avser särskilt punkt 299 i det beslutet där kommissionen drog slutsatsen att de villkor som anges i nämnda riktlinjer inte var uppfyllda i förevarande fall, med hänvisning till skälen i punkterna 271–278 i samma beslut som föranledde den att dra en liknande slutsats vad gäller den omtvistade ersättningen. RAS har till stöd för denna invändning enbart hänvisat till de argument som framförts inom ramen för den fjärde grunden utan någon ytterligare motivering. I detta avseende räcker det således att konstatera att dessa argument ska underkännas, såsom framgår av punkterna 170–204 ovan.

246 Det framgår av det som anförts ovan att talan inte kan vinna bifall såvitt avser den andra grundens tredje delgrund och således inte med stöd av någon del av den andra grunden.

247 Eftersom talan inte kan vinna bifall såvitt avser någon av de grunder som har anförts till stöd för förevarande talan, ska talan ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

248 Enligt artikel 134.1 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats.

249 Kommissionen och CIN har yrkat att sökanden ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom sökanden har tappat målet, ska kommissionens och CIN:s yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (åttonde avdelningen)

följande:

- 1) **Talan ogillas.**
- 2) **Regione autonoma della Sardegna (Italien) ska bära sina rättegångskostnader och ersätta de rättegångskostnader som uppkommit för Europeiska kommissionen och Compagnia Italiana di Navigazione SpA.**

Gratsias

Kancheva

Póltorak

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 6 april 2017.

Underskrifter

Innehållsförteckning

Bakgrund till tvisten	2
1. De faktiska omständigheterna	2
2. Det administrativa förfarandet	4
3. Det angripna beslutet	5
Förfarandet och parternas yrkanden	6
Rättslig bedömning	8
1. Talerätt och berättigat intresse av att få saken prövad	8
2. Prövning i sak	13
Den första delen av talan avseende den del av det angripna beslutet som rör den omtvistade ersättningen	13
Den sjätte grunden: Åsidosättande av väsentliga formföreskrifter	13
– Den första delgrunden: Åsidosättande av skyldigheten att motivera det angripna beslutet	13
– Den andra delgrunden: Åsidosättande av rätten till försvar	15
Den andra grunden: Åsidosättande av artikel 107.1 FEUF och artikel 106.2 FEUF och uppenbart oriktig bedömning från kommissionens sida vid tillämpningen av Altmarkvillkoren	16
Den tredje grunden: Felaktig rättstillämpning och en uppenbart oriktig bedömning beträffande tillämpningen av 2005 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse	24
– Den tredje grundens första delgrund: Felaktig rättstillämpning beträffande tillämpningen i tiden av 2005 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse	25
– Den tredje grundens andra del: Felaktig rättstillämpning och oriktig bedömning beträffande tillämpningen av de principer och villkor som fastställs i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse	26
– Den tredje grundens tredje delgrund: Felaktig tillämpning av artikel 4 f i 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och, alternativt, en invändning om rättsstridighet avseende denna bestämmelse	28
Den fjärde grunden: Kommissionens felaktiga rättstillämpning och uppenbart oriktiga bedömning i samband med kvalificeringen som företag i svårigheter, åsidosättande av artikel 106.2 FEUF och invändning om rättsstridighet avseende punkt 9 i rambestämmelserna	29
Den femte grunden: Kommissionen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning och uppenbart oriktig bedömning när den fann att den omtvistade ersättningen inte uppfyllde kraven i 2011 års rambestämmelser	35

Den första grunden: Åsidosättande av artikel 106.2 FEUF och felaktig bedömning av definitionen av de skyldigheter att tillhandahålla offentliga tjänster som ålagts Saremar	36
Den andra delen av talan som avser den del av det angripna beslutet som rör det omtvistade kapitaltillskottet	37
Den första grunden: Åsidosättande av motiveringsskyldigheten	37
Den andra grunden: Felaktig rättstillämpning och oriktig bedömning	37
– Den andra grundens första delgrund: Uppenbart felaktig bedömning vad gäller karaktären av de medel som motsvarar det omtvistade kapitaltillskottet samt åsidosättande av artikel 107.1 FEUF och artikel 106.2 FEUF	38
– Den andra grundens andra del: Uppenbart oriktig bedömning vad gäller tillämpningen av kriteriet privat investerare i en marknadsekonomi	40
– Den andra grundens tredje delgrund: Felaktig rättstillämpning och uppenbart oriktig bedömning avseende prövningen av förenligheten av det omtvistade kapitaltillskottet	41
Rättegångskostnader	41